

308315

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I. } చెన్నపట్టణము 1914 సం॥ అక్టోబరు నెల 17 వ తేది శనివారము } No. 182
సంపుటము ౧ } ఆనందవామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ బహుళ శ్రవణ దశమి ౧౩. } సంచిక ౧౮౨

శృంగారనైషధము.

దీనికిమూలము. 'నైషధం విద్యుదౌషధమ్' అను శ్రీహర్షని సంస్కృతనైషధము. దీనికి కర్తయో కవి సామ్యభామదగు శ్రీనాథుడు. ఆనైషధమునకు నిది చక్కని తెనుగు. తెనుగుమాత్రమేకాదు; (మూలముందు) రసంబుపోషించియు సలంకారంబు భూషించియు నావిశ్యంబాదరించియు ననాదిత్యంబు ప్రకాశించియు, నన్నట్లుదానికది చొక్కపు నెఱుంగు. శ్రీహర్షని నైషధమునకు శ్రీనాథుని తెనుగు శృంగార మగుటచే నిది శృంగార నైషధమయ్యెను. కవినక్రమము లిద్దరి కవిత్వావృత్తరసములు గలసి వెలసియున్న యీ కావ్యరత్నమందలి రసభావపుష్పియు, అర్థచమత్కృతియు, వర్ణనానైచిత్వమును, అసదృశములు, వ్రాత్యప్రకరణము బరిశీలించి నెక్కువోషములను సహించి, యొక్కొక్కపద్యమునకును గద్యమునకును, తీక, తాత్పర్యము, ఉదాహరణము, వ్యాకరణము, నిఘంటువు మొదలుగా నందంబు కలయునని యెల్ల వ్రాసుబడియున్నది. చేతికిమిడికగానున్న చిన్న నైషధ, మేలు కాగితములు, సాగనైషధములు, మంచి కాలికోట్రెడు దీక్షింపవు. వెల అంచెకూలి విసా రు. ౩.8-0

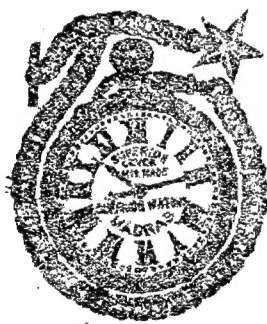
శ్రీమదశీసామానులు, పాంబెక్ పేనాలు, పుస్తకములు, కాగితములు మాయొద్ద దొరకును.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెనీ ఆనందా ముద్రాలయము. బ్రాహ్మ, మదరాస్.

సుపీరియర్ లీమ్ జ్యూయెలువాడ్.

గొలుసుతోసహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారెంటీ గలదు.

ఈగడియారము డయలబొద మాకంపెనీ చేయ నిర్మింపిరా తోను ముద్రింపబడియుండును. ఇది చూచుటకుకందమై తలచిన మును, దెస్తువ్రాఫ్ అను గ్లాసు మామునుగలిగి మొరటుపనులకు దగియుండును. పెట్టెమాత్రా భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతికించి యుండును. సీను నుండి

మాత్రే తీయరుచేయబడినది. గాన నెనెయొద్దను జేక్కుదు. ఒకరోక్కరును దీయుదురను తలంపుతో తప్పకుండు తెలుసుంది. చాలకాలము పనిచేయునట్టిదియు, స్వల్పధరగల గడియార మిదియొకటియేయని యనుభవంబున చెలియును. ఇదివల కనేకగడియారములు ఖర్చయి యొగ్గకాపత్రముల నంది యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూచును. మాఫుణియనునే యశీకులు కొని సంతసించిరన నేనుమాట తెందుమ?

సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టువాళ్ళు నెం. 167, మదరాస్

నర్త భీమ పాకతాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు యక్. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య గారిచే వేసినాగరి భాషనుండి తర్జుమాచేయబడినది. 3 భాగములు కలవు. 1 భాగమునందు అనేకవిధములైన ఆస్త్రములు చిత్రాస్త్రములు చేయుక్రమముగలదు. 2 భాగముందు ఉరగాయులు పచ్చళ్ళు కోశింబిరిలు యింకను భోజనమును కావలసిన అనేకపాకములు గలవు. 3 భాగమునందు పిండికంటులుచేయుక్రమముగలదు. వేయేల శివితో పాకమునకు కావలసిన యావత్తుగలదు. ప్రతియింటి నుంవతగినది.

240 పేజీలగంధము క్యాలిఫోర్నెండు ప్రతి 1 కి ధర 1-8-0 పోస్టు ఖర్చులుసహా 1-11-0 పుటియందు నేయి స్కోక్కుడినంబు చెప్పిన ప్రమాదేశపు పదతియొక్క.

వినోద కథలు.

240 పేజీలు మేలుకాగితములు క్యాలిఫోర్నెండు ప్రతి 1 కి ధర 1-4-0 పి. పి. ఖర్చుతో 1-8-0 రెండు ప్రములు పోస్టుఖర్చులతో 3-0-0. మావిలాసము.

మధురవాణి పుస్తకాలయము, 25 నమూనోను వీధి మద్రాసు.

సంచీవరత్న.

ఇదియొక గొప్ప క్రిమి విమర్శిచేసిన తామెను.

ప్రభావ మత్స్యమృతము. దీని కలంకరించుకొనిన, దేవా సంరక్షణకు కావు. 2 కలరా, అమృతావ మొదలగు అంటు వ్యాధిములను శోకనీయును. 3. భూత్త చేత పితాచములను పాఠానా 4. వ్యాధులు, కీడులు, ఆపదలు, గంధములు తొలగిపోవును. 5. నొప్పులు, తీపులు, చాపులు, బిళ్ళలు, దెబ్బలు, హరించును. 6. ఆరోగ్యము, అదృష్టము, విశ్వస్యము, బలము, నుఖము, ఉత్సాహముగలుగును. 7. కుర్చరకేతువులు ప్రియమిత్రువులగుదురు. 8. నీవాదం గలుగును. 9. సభకట్టు, సర్వజనవశీకరము. 10. నీవొక వ్యాపార, వ్యవహార, కార్యాధ్య సమేతమై జ్వల్లబోవునపుడు దీనిని ధరించుకొని జ్వల్లన తప్పక జయమును, లాభమును పొందగలవు. దానియందట్టి మహిమవున్నదని అనుభవముచేసినోర్వయ్యవ్యసాయనట్లునక్కాణించియున్నారు. ఇది సర్వాపద భేదియగు నొక మహిమయి మహాత్మునిచే గనిపెట్టబడినదిగాను. శ్రీపురుషులు ఆ చాలవృద్ధులందరను తెప్పించుకొని ధరింపదగిన అమూల్యమైన ముద్రకే సువైన రక్షతాయెను.

తామెను వెల రూ 1-8-0 లు మాత్రమే.

కలయవారు:—పి. ఆర్. జనార్దన్ గారావు,

పెద్దరిమ్మి లింగోలు. (గుంటూరు జిల్లా).

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు సరసామృతము

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తలనెప్పల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బొప్పులు

బొప్పిపునెప్పల బొరదోలును. పిట్టపోగొట్టుచే

వనమూలికలచే హింమా చేతనుగు

తరచుచేయబడు నుంచియుండు.

మహావనగలిగియుండును.

దీనిని బిడేశములలోకూడ వాడుచున్నారు.

జంబూనాశిటి చూచుకొనిన వాగుం గలుగదు

అమృతాంజనము డిపో, నెం. 103, ఫోర్త్ బాంబాయి; లేక నెం. 9, బహంగిబడి, బాట్లీటవున్ నగరాను.

విరునామా:—ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టువాళ్ళు నెం. 212, మద్రాసు.

కలరాకు నిర్దోషధము

౧౦౦-కె-౯౯-గుణము.

తప్పక యేదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును
మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణముగను స్థిరముగను
వ్రం చు ను.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-౧ 0-12-0. మాత్రమే.
విషాచి సంజీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గిరలైలుస్టేషనును బెలుపవలెను.

వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు,

ఎ. వి. యస్. ఏ. యం. బి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్.

ఓలిగ్రాం అడసు
పండిట్, మదరాస్.

రిజిస్టర్ చేయబడిన "శకుంతలా" వెండ్రుకలు పెరుగు సుగంధ తైలము.
36 నిధముల బహుమతులతో 15 తులములుగల డబ్బీ 1-కి రూ 1-0-0. తపాలఖర్చులు 0-3-0.

ఇందలి రమణీయమగు వాసన చెప్ప
నలవిగాను. తలకు చరిమి దువ్వకొనిన
ఇరుగు పొరుగు యిద్దకు కూడా
వాసన యుహయించును. వెంట్రుకలను
పెరుగ నిచ్చును మెదడునకు చలన కలు
గును. కండ్లకు చల్లదనము నిచ్చును.
కొండకు ప్రోత్సాహ పరచింపున ఈ
చమరును స్పెషల్ గా మనోహరమగు
వాసన ద్రవ్యములు చేర్చి తయారు
చేయించి వేలకొలది డబ్బీలు విక్రయించి
యోగ్యతా పత్రములు పొందియున్నది.
36 బహుమతుల వివరం:—స్త్రీలు
తలలో ధరించు కొప్పుపువ్వు 1, దంత
పురువ్వు 1, ముఖముచూచు అద్దము 1,
జర్మనీసిల్వర్ కాటుకబరిజె 1, వాసన
సోపుబిళ్ల 1, తాంబూల మాత్రలు 22,

కొండ చిలుకలు 6, కార్నేషన్ బ్రాచి 1, పునుగుడబ్బీ 1, ఆత్మరవిళ్ళ 1, వెరళి 36 బహుమతులు యివ్వబడును.
మాచిరునామా:—సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

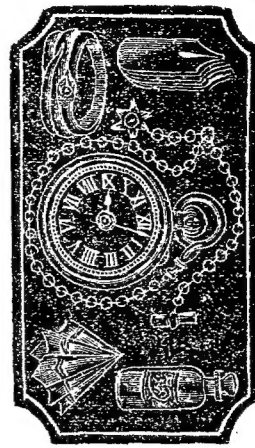
వనోషధి సారసవరిల్లా.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను తొగింపజేయును.
శీత్యబొట్టు, పాతవాయపుబొట్టు, రసకట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన
నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తుగును
శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.
ఒక సీసాచుండును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మామ్రు గనుపించును. రెండవసీసాలు
వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.
సీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్. ౧౪౪. ఫనస్ వాడి. నం. ౨. బొంబాయి
DR. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

పాకెట్ లీవర్ వాచ్

దీని క్రయాము 6 బహుమతులతో రూ 2-14-0 లు మాత్రమే
6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈవాచ్ బస్టమైన లీవర్
పనితో లేక నాణ్యమైన యంత్ర
సామానులతో తయారు యిప్పు
డే నూతనముగా వచ్చి యున్నది.
కొంచెమైనను వ్యత్యాసములేవీ
దా సరియైన కాలక్రమము చూ
పించు వాడు యిదియే, మిగుల
సుందరమైనది. దీనితో బహుమ
తులవివరం:— (1) నాణ్యమైన
చేతికడ, (2) పరిమళమైన అత్త
రు సీసా, (3) సర్వాకారమైన
ఉంగరము, (4) గడియారపు గొ
లుసు, (5) వివిధమైన స్ట్రీలునిబ్బు
(6) దిక్కులుచూపెడు కంపోసు.

దయచేసి ఈవిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుదు.
బి. అర్. వెంకటరమణ అండు కంపెనీ.

నెం. 7, కోపు వెంకటాచలయ్యర్ సందు, మద్రాస్.

చక్కని సువాసనగల నెంట్లులను ప్రేమించువారు

ఆటోదిల్ బహార్ (రిజిస్టర్)

అనుప్రాగ్గేయులకు ద్వేషింపబడిన ఆత్మరపయోగింపవలయును.
మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన
యందునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన పుష్పములనుండి మాత్రమే
తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మధ్యసారము చేర్చబడ
లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని
బొట్టును చేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపుష్పతోడి
లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ ఆద్యుతమైన వెయరకముల
పుష్పములనుండి తయరబడిన ఆత్మర యొక్క సువాసననుభవించి
చుటకయి ఆటోదిల్ బహార్ యివ్వమని మీదగ్గిరనున్న
పాపుకేవల నడుగవలయును వారితావున లేజేని మాటవ్రా
యుదు. చిన్న బుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0,
1/2 కొన్న ఆత్మరగల పెద్దసయి బుడ్డి 2-0-0 ఈ ఆత్మరతో
మరగబెట్టబడి ఘుమఘుమ ాడుచుండు కార్డులు డెజిల్ 1-8
0-10-0. వి. సి. ఖర్చుకొనువాలే భరించవలయును.

సోలు ఎకెంటులు—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రా

కెమికల్ కంపెనీ, 155 జామా మసీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏకెంటు:—మేహత పురుషోత్తం మూర్తి
నెం 23, చై నాబబారు రోడ్డు, ప్లకరు బజారునమీపం మదరాసు.

నర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికీ తల్లి.

ఇది శరీరమునందు ఒక వనమాలిక. ఇదియే మన భౌతిక
కుల అతిరహస్యపు కౌమధము. దీనిప్రభావము కనుగొన
వలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చు
కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుంశ
కత్వము పోగొట్టుటకు యంతకుమించినది లేదు. జన్మోద్రియ
దుర్బినియోగముచేతను మూత్రద్వారంబులకు సంభవించేది
అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజుపంటిది. రక్తమును
కుభ్రపంచి నరములకు పలుత్యమును దేహమునకు బలమును
కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు మేహములను మొదలంట
నాశము చేయుటలో శరీరమునందు "నర్వజీవన్" ఇది
స్త్రీలు, పురుషులు, బాలురు కృద్ధులు అందరును నువయో
గించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల కృద్ధాప్యము నశించి
మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

వెల టిన్ను 1-కి 2-0-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రాఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,
(13-5-14) కలియుగభీమ.

16 కృష్ణపు మొదలిపిడి, తిరువల్లిక్కిణి మదరాసు.

కూష్మాండలేహ్యము.

ఈలేహ్యము వనమాలికాసారంబులతో కాస్త్రోక్త
ముగా తయారు చేయబడినది. ఇది 40 రోజులు సేవించిన
కుశ్వస్థము, అజీర్తి, తీయ, మూలశంఖలు, నుఖవ్యాధులు
మేహతిమ్మెరలు, మొదలైన అనేకరోగములను పోగొట్టి
బలము, కాంతి, వీర్యవృద్ధిగలవాడై పరాక్రమము, దీప్తియుతు
కలుగజేయును. పత్యములేదు. 40 రోజులకు 2 డబ్బాలు
చాలును. డబ్బా 1-కి వెల రూ 2-8-0 లు ఖర్చులు సహా
2 కోరనవారికి సచ్చితమైన క్యాట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును
విలాసములు విడి ఆత్మరములతో వ్రాయును.

అడ్రెసు:—మేనేజరు.

నరస్వతి వైద్యశాల,

మాముదూరు, కృష్ణాజిల్లా.

NOTICE.

Kistna Textile Manufacturing Co. Ltd. NARSAPUR.

క్రిస్టా టెక్స్టైల్ మ్యాన్యుఫ్యాక్చరీంగ్ కంపెనీ, లిమిటెడ్.

సర్వాధికారములు. ఆ 1913 సం॥ం డిసెంబరు 12-వ తేదీ యస్సాన్సిడ్డె నెరి జనరల్ మీటింగులో యేర్పాటు చేయబడి అంగీకరించబడినట్లువంటిన్ని ఆ 1914 సం॥ం జనవరి 3 వ తేదీ రెండవ యస్సాన్సిడ్డె నెరి జనరల్ మీటింగులో భాగము పర్వబడినట్లువంటిన్ని స్పెషల్ రిజల్యూషనుల ప్రకారం యాకంపెనిగ స్వేచ్ఛాసమాప్తిచేయబడుటకు యేర్పాటు అయినది.

2. 22 వ తేదీ జనవరి 1911 సం॥ం డిసెంబరు 2 వ తేదీ మిటింగు II, III, IV. రిజల్యూషనుల ప్రకారం యాకంపెని భుక్తంలో వున్న ఆస్తిమీద యా Liabilities వున్నవి.

"I. డ్రోణరాజు వెంకటసీతాపతి రావుగారి తాలూకు సర్వాధికారం గ్రామంతాలూకు యనాం నెం. 4 A. B. గుర్తులతాలూకు య 1-50 ట్లు భూమి సం॥ం 1-కి రు. 860 లు rent యిచ్చేపద్ధతిని యా కృష్ణా టెక్స్టైల్ మ్యాన్యుఫ్యాక్చరీంగ్ కంపెనీ తాలూకు లింగులు కట్టుటకుగాను lease 50 సంవత్సరములకు వుచ్చుకోవడమునకు యేర్పాటు చేయబడినది."

"II. ఈకంపెని వృద్ధినిమొత్తం సదరు వెంకటసీతాపతి రావుగారు యిప్పటికి 22-1-1911 తేదీకి రుణం యిచ్చివున్న సొమ్ము మొత్తం రు 16000 లును సొమ్మును ప్రేరకు నెల 1-కి నూటికి రు 1 చొప్పునకట్టితో వెంకటసీతాపతిరావుగారికి యిచ్చుటకున్న యా మొత్తమునకు ఆయాకంపెనినుంచి యెప్పుడయినా భాగములు తీసికొనేయెడల కంపెనికి లాభమైన యెడల లాభంపంచివెట్టుటకు, ఈకంపెనికి లాభంరాక పని చెయ్యక కంపెని యేకారణమునలనైనా యెత్తివేసేయెడల ఆ మొత్తమునకు సరిపడ్డభరిదగు లింగులువేరే ప్రతిఫలం ఆస్కారలేకుండా వెంకటసీతాపతిరావుగారికి వదిలివేయబడుటకు యా మొత్తంకంటె యెక్కువ మొత్తం లింగులకు ఖర్చు వెట్టబడినయెడల ఆజాసి మొత్తములో మొదటి 10 సంవత్సరములకు ఖర్చు అయినంత మొత్తం క్విట్ ఫీరుకున్న 20 సం॥ములకు 1/2 ఖీరుకున్న 30 సం॥ములకు 1/4 ఖీరుకున్న అటు తర్వాత వేరే ప్రతిఫలం ఆస్కారలేకుండానున్న యాకంపెని లింగులు వెంకటసీతాపతి రావుగారికి చెందుటకున్న యేర్పాటుచేయబడినది." ఈ రు 16000 లు 13 నెప్టెంబరు 1913 భాగములుగా వ్రాయబడినది.

"III. ఈలింగులు కట్టబడిన యా నెం. 4 A. B. తాలూకులంలో వెంకటసీతాపతిరావుగారు చాలసొమ్ము ఖర్చువెట్టి మెర్క్చెంపించివున్నారు. అందు ఖర్చు వెట్టబడిన మొత్తం బాపరు రు 1290 లున్న వెంకటసీతాపతిరావు గారికి మజరాయిచ్చుటకు యిదివరకె 1910 ఆగస్టు 28 వ తేదీ జనరల్ మీటింగు 3A Resolutionలో యేర్పాటు చేయబడి ఆ ప్రకారం వెంకటసీతాపతిరావుగారివలన 31-12-1910 తేదీని వుచ్చుకొనబడినది. ఇదిను యిప్పుడు మెరకవైరానిమిత్తము వెంకటసీతాపతిరావు స్వంతసొమ్ము యేమిన్న ఖర్చు వెట్టి కత్తరలేకుండా యేపనిచేయించినా కంపెనితరపుననే ఖర్చు వెట్టిచేయుటకున్న యేర్పాటుచేయబడినది. ఇప్పుడు సర్కారుకు యిచ్చుకొనిన భూమిపన్నులున్న యిందలో కట్టబడిన లింగులకు కట్టబడు యింటి పనులున్న కంపెని తరపుననే యిచ్చుకొనుటకు యేర్పాటు చేయబడినది."

3. ఈకంపెని బాటలన్న ఆస్తి కాకినాడ మద్రాసు బాంకింగ్ కాకినాడ సబుగోర్లు ఆసు నెం. 47 వ వ్యాజ్యపు డిక్రి బాంకింగ్ జస్టికబడిఉన్నవి. నవంబరు 16 తేదీకి చేలం హియరింగు యేర్పర్చినారు.

4. ఈకంపెనివారు యితిరుల కెనరై నా యేవిధ మైన బాటల వున్నయెడల యానోటీసు ప్రచురం అయిన 15 రోజుల లోపుగా యాకంపెని స్వేచ్ఛాసమాప్తిచేయుటకు యేర్పాటు కాబడిన యాక్రింద సంకీర్ణముచేసిన లిక్విడేటరు గారికి వ్రాతమాలమైన తీర్మానం సంకీర్ణము తెలియజేస్తూ వారివారిదవ్వున్న నిదర్శన కాకితములు చూపించవలయును. అని యిందుమాలముగా ప్రచుర పరచడమైనది.

5. ఈకంపెనికి భాగస్థుల వైరా యితిరులవల్ల రావలసిన బాటలనున్న ఆస్తిప్రకారం చచ్చ జరుపబడుననిన్ని ప్రచురపరుస్తున్నారు.

11 ఆక్టోబరు 1914. P. Jaganadha Row. Liquidator.

నోటీసు.

సర్వాధికారం యిక్కడల్లియల్ యిచ్చువుమెంటు కంపెని లిమిటెడ్, నరసాపురం.

ఈకంపెనివారివల్ల ఆ 1912 సం॥ నవంబరు 4 తేదీని యేర్పాటుచేయబడి అంగీకరించబడినట్లువంటిన్ని 25 తేదీని భాగము పర్వబడినట్లువంటిన్ని స్పెషల్ రిజల్యూషనుల ప్రకారం యాకంపెని స్వేచ్ఛాసమాప్తిచేయబడుటకు యేర్పాటు చేయబడినది.

2. ఈకంపెని తాలూకు తయారచేయబడ్డ ఆస్తి విని యోగపరుపబడ్డవిధముగా తెలియజేయుటకు లెక్కను చూడవలసినట్లు నేడయిన వివరణమును వినుటకున్న జనరల్ మీటింగు సర్వాధికారం కంపెని రిజల్యూషన్లలో నవంబరు నెల 30 తేదీ వరకు 2 గంటలకు యేర్పరచడమయినది. గనుక భాగస్థులు రాగొరబడినారు.

తేదీ 25 నెప్టెంబరు 1914 A. Venketa Subbarayulu Liquidator

వృత్తాంతములు.

మంచియితగాడు:—అవనిగడ్డతాలూకా గాజుల లంకలివారు సుగ్గులలంక నవాసి కూనపురెడ్డి సింగయ్యయను నతడు మంచియితగాడును, నీటిలోచాలసేపు మునిగియుండగల డెనియు మాపేరనొకరు వ్రాయుచున్నారు. ఈతడివధ్యమంచి కడిగల ప్రవాహమున బడిపోయిన ఒకరి ఫవుంటేకోకలమును సహితము వెదకి తీసినాడట.

కర్నూలు శ్రీలరాజధర్మి:—కడచిన నెప్టెంబరు నెల 9 తేదిన శ్రీజిల్లాకలక్టరు దొరసానిగారి ఆధిపత్యముక్రింద వారి బంగళాయందు ఈపురశ్రీలచే యధ్ధనిధిగాను సభజరుపబడెను. అందు నిమిత్తమై యిత వరకు రు 150 ల 4 ప్లాస్ వరట్లు 7 జతల డోంమేజోట్లు కనూలై నవి. అని యన్. సుందరమ్మగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఒకరాణిగారి విరళములు:—కడచిన కొద్దిదినములలో శ్రీ దక్షిణ వల్లూరు రాణి గారు ఈక్రింద నుదాహరించిన రూపకములను విరాళముగ వొసంగిరి. (1) రు 25000లు మదరాసు యధ్ధనిధికి (2) రు 5000లు యూరపుఖూర సంగ్రామమున గాయములుతగిలిన బ్రిటిష్, భారతయోధుల సౌకర్యాన్ని హర్ యెక్స్ ప్లెన్స్ తేజీవెంటాండుగారిచే సాపింపబడిన, డిపోనిమిత్తము. (3) రు 500 హర్ యెక్స్ ప్లెన్స్ తేజీవోడికిగారు మదరాసు నారీరత్నముల, లక్ష్మియేవన్ సమాజముతోడ, సమాజక మెనర్సింగునకు జ్ఞాపకార్థ మేర్పాటుపరచిన పుస్తక భాండాగారమునకు, (4) రు 200 కృష్ణానది వరదలచే వివన్నలైన ప్రజలకువెయ్యగాగ్గము మొత్తమున 25600 రూపాయలిచ్చిరని ఒకరు తెలియజేయుచున్నారు.

దేవునితనము:—కర్నూలుజిల్లా సంద్యాలతాలూకా గగ్గటూరు గ్రామములో శ్రీఆంజనేయస్వామికి 1914 ఆగస్టునెల 9 తేదీ సాయంకాలము ఆరుపూజపానక వినియోగముచేయించుచుండగా ఆగ్రామం మమ్మగజంబులుగాడు అనేవాడు అక్కడికివచ్చి "ఈరాతికి ఎందుకు పూజచేస్తారు దీన్ని తంజేనన్న చంపునా" అనివచ్చి స్వామియొమ్మమీద కుడికాల్తోతన్ని యింటికి పోటపోయినాడు. ఇందుకు 4 తేదీ ఉదయం గ్రామ స్థులతావున ఫిర్యాదిచేయగావారు మేజిస్ట్రేటువారికి రిపోర్టుచేసిరి. అందుకు మేజిస్ట్రేటువారు విచారించి నేరము చేసినవానికి ఇరుకదైదు రూపాయల జుల్మానావిధించిరి. దేవుని సన్నిహితు విషయమై తిరిగినానివైన కొద్దిలోదావా తెచ్చుట కుపక్రమించు చున్నారు. అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

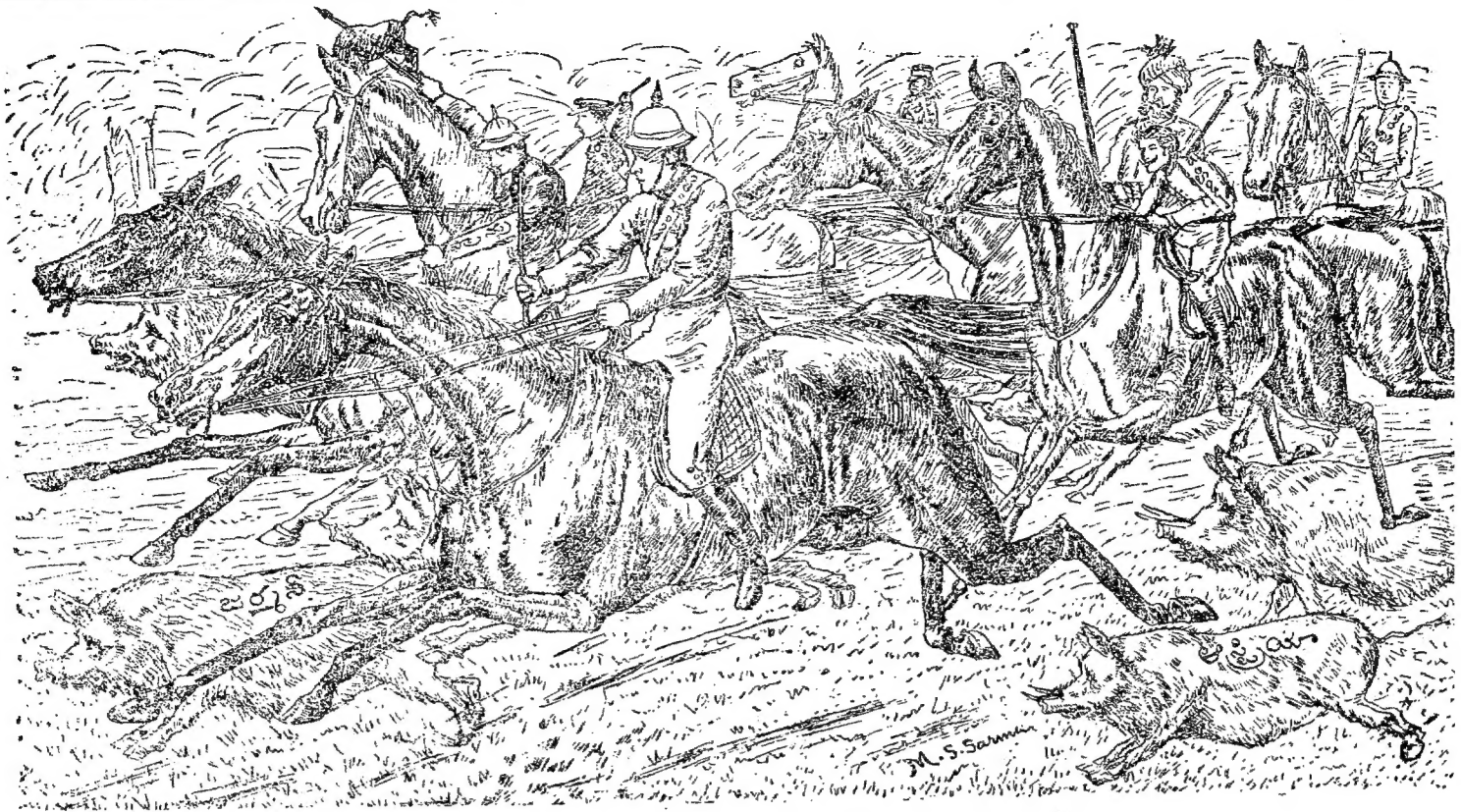
మార్కాపురములో కలరా:—మాపురమున కొంచెము కలరాబాధ తగ్గినది. కడచిననెల 22, 23, 24 తేదీలలో గొప్ప కన్నము ఖడిగినది. గ్రామంలోని మంచినీళ్లవాపులలో శానిటరి మ్యాపురై జర్లు కలిపినందులకల్ల బావులలోని కప్పలు, చేపలు పురుగులు చచ్చినంతయొ కల్పుడట్టి త్రాగుటకు కీలులేక; చెరువులోని కొత్తనీళ్లు త్రాగుటవలన గ్రామములో శిశ్నగ్రములు ప్రాంతంభయించి, ఈవిషయమై గ్రామముల తాలూకాబోధు ప్రెసిడెంటుగారికి మహాజనుభవకొనిరి. ప్రెసిడెంటుగారు సదరు క్షేత్రములో పో వెసి జనుల త్రాగుటకు అనుకూలములు వెంటనే చేయించవలయునని ఛార్జ్ వేన్ గారికి

ఉత్తరువు చేసియున్నారు. ఛార్జ్ వేన్ గారును వెంటనే క్షేత్రము బాగుచేయించు సదుపాయములు చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

అమ్మగ్రామంలో ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నారు :—ఈగ్రామములో హిందవులయిండ్లు మొత్తం 40 గలవు మహమ్మదీయుల యిండ్లు 250 ఉన్నవి. ఈమహమ్మదీయులు యిండ్లలో పడుచువారు పురుషులు మహిళలు 100 మంది యున్నారు. కీరిలో కొందలు పగలంతయు నీధలయందు సంచరించుచు క్షేత్రతెచ్చుకొను శూద్రశ్రీలను బాధవెట్టుచుండు. చెరువుదగ్గర బ్రాహ్మణ శ్రీలమీద నీళ్లు చల్లుచుండెదరు. ఎంతవారివైన పట్లను కీధులలో చెంపలు కొట్టుదురు ఈవిషయములు అందరికి అయ్యెముగా నున్నను వైవారికి తెలియజేసినగాని సాత్వము చెప్పినగాని యింకిను నెక్కువ పరిధవము కలుగునని భయపడుచున్నారు. ఎవరును బయట వెట్టకండున విచారణాధి కారులకు తెలియుటలేదు. కావున నీవిషయమై పోలీసు అధికార్లు విచారించి చుండఁగము మాను పురుని ప్రార్థించుచున్నాను.

సంగీతసభ, నెల్లూరు:—ఈసభవారు కడచిననాలుగు సంవత్సరములనుండి చందాలమాలమున కైకమునవనాలు చేసి నవరాత్రియందు ప్రతిసంవత్సరము గానసభలు జరిపించుచున్నారు. దక్షిణహిందూస్థానమున నుండుగొప్ప సంగీతవిద్వాంసులరావించి వారిగానముచే సభ్యులనానందంప జేయుచున్నారు. ఈసభలకై పురం సులేగాక సమీపముననుండు గ్రామములలో నేమి పట్టణములలో నేమి యందుజనులు కూడ వచ్చుచున్నారు. కడపటిసభ హరికథాకాలక్షేపముగా పరిణమించుచున్నది. ఈసందర్భమున నొకమాటచెప్ప వలసియున్నది. ఈజిల్లాతెలుగు జిల్లాయైనను, సభ్యులకు రుచించినను రుచింపక పోయినను హరికథ అజనభాషలోనే చెప్పబడుచున్నది దీనికికారణము మేమన వైసభలోచాలమంది అజన భాషాభిమానులుగా నున్నారు. ఈయూర కళ్ల రసాయము గాతన మాధుర్యగానమున నీ సభ్యులనందర మెప్పింపజేయుజాలు కట్లు ఆంధ్ర భాష యందు హరికథలను చెప్పగల సీతారామ భాగవతులుగలరు. వారికి తగిన ప్రోత్సాహ మియ్యక మారపు పేరులన్న ప్రయత్నిపోవు నీ సభవారి కాశ్రయము చూపణుల కాశ్రయము కలిగింపకపోదు. ఇదిగాక ఉత్తరజిల్లాలో కూడ సంగీత విశారదులు గలరు. వారిలో నెవరినైన నిప్పటికి సభవారాహ్వనము చేసియుండలేదు. ఇది కేవలము అసమంజసము. కాబట్టి యికముందైనను నీ సభవారు దేశభేదమును పాటించక విద్య యెంచునున్న నుదాని పూజించి తమ సభలను సర్వసామూహికరముగను సుఖితరము గను జేయ ప్రార్థించుచున్నాను. అని ఒక సభ్యుడు వ్రాయుచున్నాడు.

శ్రీ శేషులగుడివాసుబహదూరు అంబాలాసుకరలాల. దేశాయిగారు:—దేశాయిగారు అహమదాబాదు నివాసులు. వీరుబహు నెమ్మదియైనవారు. దంధములేనివారు. పనిచేయుట యందొకరికి జంకనివారు. విద్యాధికులు. బుద్ధికి ససముకల వారు. ఫిశాలరయ్యను సత్యకాల ప్రవర్తనముగలవారు. గుజరాతివారిలో మొదట బి. ఏ. పరీక్ష నిచ్చిన దీయనయే. ఎం. ఏ. యల్. యల్. బి. పరీక్షలలోగూడ నుత్తమ గౌరములతో కృతకృత్యులైరి. వీరు బాంబాయి విశ్వవిద్యాలయమువారి వలన సిగ్గొంతులను పొందిరి. తెలివి తేటలవలనను, శాస్త్రవీక్షణలవలనను బహిరంగసంస్థానమున ప్రధాన వ్యాయాధిపత్యమును పొందగలిగిరి. మొదటినుండియు వీరాసంస్థానముననే పనిచేయ నారంభించిరి. మొదటినుండియు వీరి ప్రవర్తనము స్వార్థవిర. హితముగనే యుండెను. తననగరమునకును స్వదేశమునకు నుపయోక్తములగు పనులచేయుట యన మనఃపూర్వకముగ కొరుచుండెను. కొలువు చాలించి యుపకారవేతనము నందుకొనిన పిమ్మటగూడ వ్యక్తముగ కాలముగడుపుట కాయన యంగీకరింపలేదు. ప్రజాసేవ చేయుటకే కొరుచుండెను. అహమదాబాదుపారిశుధ్య సంఘములో నీయనచాలపని చేసియుండెను. నేతనీనసంబంధముగు ప్రతికార్యమునకును ముందంజవేయుచుండెను. సాంకశాసన నిర్వాహసభలో సభ్యులసంపాదించవలసిన చాలప్రయత్నించెనుగాని గోకుల దాసుపారిశుధ్య గారు వెనుకబడ్డక పోవుటవలనను నుత్తరభాగమునందలిపారిశుధ్యసంఘమువారిని కొనకపోవుటచేతను దివానుబహదూరుగారికి సభ్యులభించలేదు. లభించియుండిన సమర్థతతో నాయనపనిచేసియుండును. సభ్యులెల్లంపలేదని యాయననిరంత్రహామనందలేదు. జాతీయముగు ప్రతివిషయము నందును దేశాయిగారు సామధూతికకంఠమును స్వయముగ పాటుపడుచు సహనముగూడ చేయుచుండెను. జాతీయ మహాసభయందాయనయెక్కువకడ్రు పుచ్చుకొనుచుండెను, ఒకసారి యాహ్మద్ సంగు భ్యునీదుగ గూడ నుండెను. దేశాయిగారి ముఖమెంతయు సంతాపకరము.

అడవి పంది వేట

కనడాదేశము

దాని సిరిగతులు.

యస్. ఆర్. చెన్నునగారు ఎంతైనా మాగజీను ప్రతికట

ప్రాసిన విషయముయొక్క సారాంశము:—

కనడాదేశము యూరోపుదేశమునకన్న పెద్దది. ఆదేశ మందు జనసంఖ్య 80 లక్షలుమాత్రమే. పెద్ద లండను పట్టణ మందొక్కదానియం దెందరు జనులు గలలో కనడాదేశమందం తటను చూచినను గూడ నంతమందియేగలరు. మానుజ్ కాలవ మీదుగా పొగయోడలలో పోవు పరకులకన్న దేశమధ్యమున నున్న సహోవరములగుండ ఆమెరికా, బ్రిటిషు దేశీయుల పొగ యోడలమీద సరకులు కేవలముగ పోవుచుండును. ఆదేశ మందు పనులు విశేషముగనున్నవి. క్యనసాచువు పను లత్యధిక ముగ జరుగుచుండును. ఆచటనున్న బొగ్గు, చమురు, వెండి బంగారు లోహములు, ఇనుము, కలపమొదలగువానిలో సహ ప్రాంతమైన నింతవరకుపయోగింపబడియుండలేదు. ఇనుపదారు లు, నీటిమార్గములు గల ప్రదేశములలో నక్కడక్కడ కొంత మంది కెట్టు యిండియును. (1) హైందవులు గారు చెల్లాచెద రుగ నున్నచోట్ల తప్పకకొనిన ప్రదేశమందంతటను గూడ నున్న ఖనిజవృక్ష వనాపదార్థ ప్రముఖపదార్థములను నిప్పటి కింకను మానవులు ముట్టికొనియైన నుండలేదు.

ధాన్యము పెనుమతిచేయు నున్న తప్రదేశములకు పోయి చూచినచో ఆచటనుండి పైల్లకొలది దూరమువరకును రేకులు పరచబడియుండును. ఆ యొక్కతప్రదేశముననుండు సువర్ణ చ్చావుగల ధాన్యపురాసులు ప్రవాహమువలె క్రిందకుపోవుచు నచట నిలిచియున్న రైలతోట్లలోనో, పడవకుటిలోనో, సరాసరిగా పడుచుండును. ప్రపంచమునం దచ్చటచట కండు చుండు నట్టిప్రకృతస్తవగు రకముగోధుములు పి కాగోలోను పోర్టు ఆగ్ధులలోను స్త్రీమరులలో నే గుచుండురు. ఆస్త్రీమరు లచటచి బయలుదేరి స ర కు లు మ ధ్య మార్గ ము న మార్చునక్కర లేకుండు స రా స రి ప్ర పంచ మున, నే రే వు నకు పోవలెన్న నారేవునకు పోయిచేరుచుండును. పంటలోజుల లో ప్రతిరోజునను ప్రత్యేకము ఒక్క యినుపదారియందు మాత్రమే విన్ని పెగునుండి 40 ప్రేయిసుల బరువుల ధాన్యము పంపబడుచుండును. ఒకప్రేయిన న కొన్ని సరకులబండ్లనొక్క సారి కట్టుకొనిపోవు యింజను సహితమగు బండ్లవరుస. ఆ బండ్లనన్నిటిలో ధాన్యమునింపుకొని ఆప్రేయిసు పోవును. ఆ రీతిగా ప్రత్యేకముమరియొక్కయినుపదారిగుండనే బండ్లన్నిటి నిండ ధాన్యము నింపుకొని 40 ప్రేయిసులు పోవుచుండును. ఇవిగాక నింక నెన్నియొయినుపదారులు గలవనియు వానిగుండ గూడ నీతిరున నెంతసరకు పోవుచుండునో యూహింపదగు ననియు దీనివలన సూచన తెలియుచున్నది.

కొండలదగ్గరనున్న చెట్టునరికి కొండప్రక్కనున్న ఏటి లో పడవేసి ఆనవాల్లువేసి కొమ్మలనునరికి లాంగడిసి దగ్గర దీసి పనికిమాలినసామానులలో నంటగట్టెదరు. ఆతెప్పలు రా త్రింబగ్గు నుడిగుండములలోను ఆకాశధారలలోను బడి వేల కొలసిమయిల్లదూరముగూడ కొట్టుకొని పోయిపోయి యేపట్టణ ములకడనో చేరుచుండును. మరి కొన్ని యిప్పిలకాలవ

గుండ మహాసముద్రమునబడి ఒకవిధానినాటికి గమ్యస్థానమును చేరును. ఆచటిపనివాండ్లు నవీనపరికరములతో వానిని కొన్ని గంటల కాలములోనే మార్చివేసి వానితో లక్షలకొలది అగ్ని పుల్లలను, గుట్టలకొలది కట్టుపలకలను, బేల్లకొలది, కాగితములను బారువులకొలది కట్టుగుట్టును చేయుదురు. మహాసమృద్ధిమంత మగునా నూతనదేశమందలి సామగ్రిల ప్రోవులలో మనమిన్ని పనులకు నుపయోగించిన సామగ్రిలన్నియును గూడ నతిస్వల్ప భాగమే యని చదువరులు గ్రహింపదగినను.

నిన్న మొన్న ట్టిప్పిల్ల దేశముగు కనడారాజ్య మప్పడేలిటి ఘదీవులకుసోదరీదేశమును, పుత్రికాదేశమును, మిత్రదేశమునుకూ డనైనది. బ్రిటిషుదేశమునుండిపోయియుండువిక్టోరియాలో స్థావరమేర్పరుచుకొని 15 సంవత్సరముల లోకోటిశ్వరుడుకాగ లిగెను. కొద్దికాలములో నీదేశము పెద్ద యింగ్లాండుదేశముగా నున్నది. పరస్పరసహాయవిషయమునను నాకాదశసంరక్షణవిష యమునను కనడావారు సామ్రాజ్యాభిమానులును బ్రిటిషుజనస హజాభిప్రాయమునువై కనడాదేశీయునామమున కన్ని విధముల తగినవారైయున్నారు. స్వాతంత్ర్యము, వికమత్వము, సామ్రా జ్యము, ననుమాటలవలెనే రాజభక్తి యనుమాటనుగూడ రాజ కార్య నిర్వాహకులు అగ్రహాన్యముగను సందర్శకుద్ధి లేకుం డను వాడుచుండురు. కనడావారికట్టి సామ్రాజ్యాభిమానముకలు గుటకేమికారణము? పరిశ్రమతత్వము సమస్తతమను ప్రజాపక్ష వాదుల యాశయమును వారు గ్రహింపగలుగుటయే దీనికి ముఖ్యకారణము. మానవునిగౌరవమునకు భంగము కలిగించున దొక్కటియే కలదు. అది సోమరితనమే అని, వారు నమ్మియున్నారు.

కనడాలో ప్రతిపట్టణమునను స్త్రీలకును పురుషులకునుగూడ విహారమందిరములుగలవు. సంఘాభివృద్ధి కనసరమగు విషయము లను వారచట చర్చించుచుండురు. చిత్రకళలు విద్యాభివృద్ధి, ధర్మము, వ్యాపారము, విశ్రామము, దేహపరిశ్రమము, పట్టణముల చక్కదనము, ఆరోగ్యస్థితి, జాతీయసంరక్షణము, మున్నగు నన్ని విషయములును వారు చర్చింతురు. ప్రజాపాక్షీకులు, రాజ పక్షమువారు, ప్రాచీనమతావలంబులు, నవీనమతావలంబులు, భిన్నవయస్కులు, భిన్న దేశములవారు, భిన్నమతములవాకనచట చేరువారిలోనున్నను వారందరును దేశాభిమానము కలిగియుం డురు. వారిలో నభిప్రాయభేదములు స్వలాభపరత్వమును విరో ధములును లేకపోలేదు. దేశీయపరిపాలనమున కిది యన్నియును గూడ వాటంకములవలన కనబడునుగాని ప్రధానమగు దేశాభి మానవిషయమున వీనినన్నిటినిగూడ గణననీయరు.

మాగ్నిట్రులులో మెరుగిలు విశ్వవిద్యాలయము ముఖ్య ప్రతిష్ఠాపనముగా నున్నది. ఆక్స్ ఫర్డ్ సర్వకలాశాలలో విద్యా భ్యాస మొనరించినయితే దావిశ్వవిద్యాలయమున ప్రధానో పాధ్యాయుడుగా నున్నాడు. అతనికి సామ్రాజ్యమునందుగల యభిమానమువలన నింగ్లాండులో విద్యాభ్యాసముచేసినవారిని పెక్కుమందిని సహాయో పాధ్యాయులనుగా నియమించి యున్నాడు. వారందఱును క్రమపద్ధతిని చక్కగా నభ్యసించిన వారని తెలియుచున్నది. ప్రత్యేకముగ క్యనసాచువిద్యను నే రుట్టల కొక కశ్యవిద్యా లయ కాఖను గూడ మెరుగిలుగాలేర్ప టచెను. కనడా విశ్వవిద్యాలయములలో మహాకావ్యములలోను వేదాంతమునందును ప్రకృతిశాస్త్రములయందును మనకు ప్రతి

దినమును జీవయాత్ర కను కూలిం చు నట్లే విషయములను నేర్పుచున్నారు. వారికి కళలయందు గౌరవము లేకపోలేదు. త కాని, కళాపరిజ్ఞానముననైనను జీవయాత్ర కన్యాయించు సం వత్సరే వారు నేర్పుచున్నారు. గాని కేవలకళాపరిజ్ఞానము కొరకు మాత్రమే కళలను నేర్పుటలేదు.

విశ్వవిద్యాలయమునకు దావుననే చేతిపనుల సంఘము వారి కార్యాలయమున్నది. ఆచట నిండురంగుదుప్పట్లు - గా పలుతోలువస్తువులు--భూసలపనులు-కట్టుపనులు-మొదలగునవి కనబడును. అవియున్నయును అనాదిదేశీయులవలన చేయబ డినవి. మాగ్నిట్రులులలో గలన్నయును వోటావాలో గూడ నున్నవి - ఆచట ననారోగ్యపు దేశములుకూడ కొన్ని కలవు గాని అవి చక్కబడజేయు నవకాశము లే నంతరీత ప్రదేశీ ములుకావు ఒటావా ప్రభుత్వస్థానముగా నున్నది. రాజకీయ ములగు స్వదేశీవిదేశ సంబంధములగు స్వవిషయములు నిచట పరిష్కరింప బడుచుండును. టోరెనోటోలో వ్యాపారము చేయువారందరును ఆగంతకులగు విదేశీయులేగాని దేశమునకే నిరపడ దలచినవారు గారు. ఒకటిరెండొడ్లు వ్యాపారముచే ఖి మూడువందల పౌనులనో నాలుగు వందల పౌనులనో గడించు కొని స్వదేశములకుఁ బోయి వారు సుఖజీవన లగుచుండురు.

వర్ష కాలమునందును శీతకాలమునందును అలవాటు లేని క్రొత్తపనివాం ద్రధికముగ బాధపడుచుండురు. వారు డేరా లలో నివసించవలసి యుండును. వాతావరణమున నష్టము మిక్కిలి తక్కువగా నుండును. డేరాలలో నుండలేనివా లే చిన్న గుడిపెలలోనో క్రిక్కిరిసియుండి తలదాచుకొనుచుండురు. ఆదేశమునందు నివాసమేర్పరుచుకొనిన వాగట్టి సమయములలో గూడ చురుకుగా పనిచేయగలిగి యుండుటచే వారికాలమాన నిధి యనుకూలముగ నుండునని పెద్ద లభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఆచటి ప్రజలు మిక్కిలి యతిధి సత్కారపరులుగా నున్నారు. ఒకవాడు కంటికిలో నొక వర్ణనాయనాదారుని యింటికొకయతిధి వచ్చెను. క్యనసాచునాదారుడు కొన్నియరల గడ్డలను పచనముచేసి భోజనమునకు సిద్ధపరుచుకొని యుండెను. వానినన్నిటిని యతిముందర పెట్టి “అయ్యా మీరు వీనినన్ని టిని భుజింపుడు మీకు తక్కువకాదని తోచినచో 3.4 దుంప లను మాత్రమే నేను తినెదను. తక్కినవన్నియు మీరు సావ కాశముగ భుజింపు” డనెను.

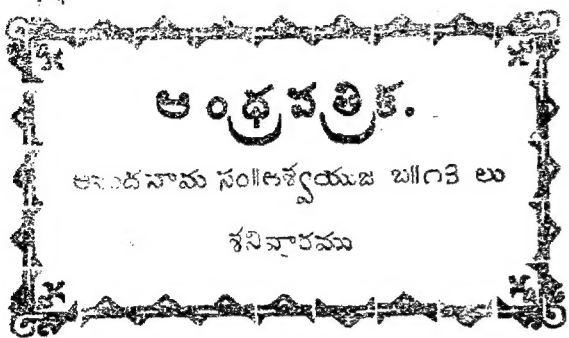
అయ్యా నేను విదేశీయునను. నేనీమందిరముచుట్టు తిరిగి చూడవచ్చునాయని యొకడచటనున్న గృహపాలకు నడిగెను. అయ్యా, యిచట క్రొత్తవారను భేదమేమి యునులేదు. ఈదేశ మందలి కొన్ని నియములు ప్రకారము నడుచుకొనుట కంగీక రించినవారందరును ప్రాతేవారేయగుచున్నారని పాలకుడు చెప్పెను.

“కేయి టైన్ హోల్ దీపావళిమహోత్సవము:—ఈఅక్టో బరు నెల 19 తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు కేయి టైన్ హోల్ భవనములో ప్రాధెసరు ఇ. యమ్. మెక్ఫేలో యమ్. ఏ. డి. గారి యాధిపత్యముక్రింద జైయుత్సవము జరింపబడును. కేయి టైన్ హోల్ ప్రాతిమెంబర్లందఱు రాల్ బాగ్గులు. అని కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

విన్నపము

అది నారము సోమవారము దీపావళి పండుగ దినములగుటచే నేనియే పత్రికా కార్యాలయము జహాగీరప్పగనుండి తుంబునెట్టిరీతికి మార్పులవలనను, గాంధీపత్రిక ఈరెండుదినములును ప్రచురింపబడదు. సోమవారమునాడు సాధ్యమగు సంతవరకు ఆదివారమునాడు ప్రచురించెడిరీతిని యుద్ధవార్తలను మాత్రము ప్రచురించుటకై ప్రయత్నము చేయబడును. ఆదివారమున గుంటుల చేయవలసినచ్చింపనకై ముద్రించుటకు చందాదారులు పార్శ్వితులు.

పత్రికాధికారి.

దీపావళి పండుగ

నేటి నీతిధము మన పురాతన చరిత్రానుసారము మహా కవిత్ర కాలము. ఏనాడు భారత ధర్మ స్వరూప నిర్ణేతయగు మహానుభావుడు కృష్ణుడు తన సతీతీలకంబగు సత్యభామా దేవితో డంగూడ సంగర కథాలాపము లాడుచు ఖగేంద్రవాహనారూఢుడయినదలిపోయినర కాసురునిసంహరించి వానిచేత జక్కి కడగండ్ల బడుమండిన పదునార మాదల రమణీ లలామలయొక్కయు వారితోడన నప్పటి మానవకోటి యొక్కయు దుఃఖమును బావెనో ఆనాడీటి పవిత్రతకు భాజనమగుట యేమిచిత్రము? ఆనాడు భారత పుత్రులు తమ పూర్వ వైభవమును వికాసమును తేజస్సును తలంచికొని సర్వ విధముల సంతోషాంతరంగులగుట సహజము మాత్రమే గాక యత్యంతాపసరమనుటకు నేమి సందేహము? కాని కృష్ణుని కాలమునకును నేటి కాలమునకును మధ్యన నెన్నియో పేల సంతరములు గడచి యుండుటయు నెన్నియో రాజకీయ సాంఘిక మత విషయక నైతిక విభేదములేర్పడి యుండుటయు నెన్నియో మహత్తమ లోక శక్తులు భారత వర్ష జీవిత చరిత్రను పది కోట్ల తెరంగుల మార్చియుండుటయు అన్నియుం గలసి నిన్న నేటివరకు నీ ఋషిసంతతిని కొంచె మించుమించుగనంధ. కారమున ముంచియుండుటయు సాధారణ దిన చర్యయందు మనమారామ కృష్ణాది మహాపురుషుల గుణగణముల నెల్లు మరచియున్నా మో లట్లే ఆయామహాపురుషాంకితముగ నేర్పడియుండు పండుగదినముల యధమును గమనింపలేక చెడుచున్నాము. ఆంగ్లసామ్రాజ్య ఫలముగ మనకలపడియుండు సూత్రవికాసముచే మనమిప్పుడిప్పుడు మనపూర్వవైభవమును తలంపునకు తెచ్చికొనగలిగినారము. ఇంతకాలమును మతాధికారులకు బద్ధులై యిది యీరీతిచేయవలసి నదనిన నెందుకాయని యాలోచింపక గతానుగతి కముగ చేయుచుండెనవారము ప్రతి విషయమునను విమర్శతో ప్రపర్తింప నలవాటుపడుచున్నాము. సాంఘిక సంస్థాపనలయొక్క సత్కార్యమును గ్రహించి వానివలన సంఘమునకై యుద్దేశింపబడిన లాభము లెవ్వియనుటను పరిశీలింప నారంభించినారము. ప్రయోజన విరిహిత ప్రారంభములను త్యజంప తలంపుగొనినారము. అట్లుగుట ఫలప్రదమగు జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనలన్నియును సవిచర్యకముగా పునరుజ్జీవింపవలయుట మనధర్మముగా స్వీకరింపవలసి యున్నది. అట్టి ప్రతిష్ఠాపనలలో జాతీయోత్సవములు

ముఖ్యతనుము లనుట నిష్పరాదానము. అన్ని యుత్సవములకును సుత్సాహముమూలాధారము. ఉత్సాహ మూరకకలుగను. మానసాకర్షకమును చిత్రరంజకమును సుదాత్మపక్షసూచకమును నగు నాలంబనముకావలెను. ఈయాలంబనము ఉన్నత భర్తృనిషేషయమున నీశ్వరుడు, అది వ్యక్తిప్రపంచమునకు జేరినది. సాంఘిక ప్రపంచమునకు విశేష సంబంధముకలది కాదు. కావున దాని ప్రశంసలుట ననవసరము. ఈశ్వరునకు దరువాత, సాధారణ ప్రపంచమున నీశ్వరున కంటె నెక్కువగా, మానవుని యత్సాహమును పెంపొందించునది ఆతనికి జన్మస్థానమయి, ఆతని నుఖదుఃఖముల కాకర్షణై ఆతని సర్వ సంబంధములకు నునికి కట్టుబడు, పరిపూర్ణ మాతృ స్వరూపమును స్ఫురింపజేయు. మాతృదేశము. ఈ మాతృదేశా రాధన ఆతనికి నుత్తమారాధన. అదిలేని నాడాలని కారాధనలేద, ఐశ్వర్యములేదు. కావుననే లోకము నందలి సర్వజాతుల వారును ఉత్సవములచేసిన నీ దేశారాధన మార్గములు నెదిరియున్నారు. దేశము నారాధించుట యనిన దేశోద్ధారకులను దేశోద్ధారక కార్యములను స్ఫురించి తదను గుణప్రవర్తకు గంకణము కట్టుటయేకాని వేరుకాదు. అందుచేత నాయారాధనయందు ముఖ్యంగము వీరారాధనయై పరిణమించి యున్నది. ఇంకను పరిణమింపవలసి యున్నది. మనదేశమున నెన్నియో పండుగ లీయధముతో స్థాపితములయి యున్నవి. వానిలో నీ దీపావళిపండుగ శిరోభూషణ మనుటకు సందేహమువలదు. నేటిపండుగ యందు చిహ్నితములయిన విషయములు రెండు. రాక్షస బాహు బల పీడితాబలాసాధుసంరక్షణము. భారత సంతతి కవశ్యక రన్యము. ఇట్టి సంగ్రహ కార్యమునకు నార్యస్త్రీ పురుషు లిరువురును సమానశక్తి సంపాదనార్హులు. నేటికాలమున శ్రీకృష్ణనిబోలిన ఆర్య పురుషును శ్రీసత్యభామను బోలిన ఆర్యస్త్రీయును లేకుండుటచే ఈ దృశ్యధర్మసంరక్షణమున మొకరియెడల చేయుట యటుండ మనయెడలనే యింత కంటె నింక నెన్నియో స్వల్పములగు సాంఘిక సంగ్రహములనైనచేసికొన లేకయున్నాము. అబలా నామ మార్య స్త్రీలకానాటికి సాహమార్యమాత్రముచే నన్వయమగుచుండెనుగాని నేటికి నార్యస్త్రీ పురుషుల కీరువురును సంపూర్ణము సార్థకము కా జొచ్చినది. అయిన మనపండుగ యందు మాత్రము గుప్తమగు శక్తులు లేకపోలేదు. నేటి దినము మన గృహములకు మన యాడు బిడ్డలను నల్లుండ్రును నాడంబరముతో బిలుచుకొని వచ్చుచున్నారము. వారిచేత నిరువుర చేతను టపాసులనిచ్చి కాల్పించు చున్నారము. చూచి సంతోషాన్నిత స్వాంతులమై వానికి వస్త్రధాన మొనర్చి జహూ కరించు చున్నారము. ఇదియే యీ పండుగ యందలి యాచారములోని ముఖ్యభాగము. దీని యధము మాత్రము మనము జాగరూకులమై కనిపెట్ట వలెను. దాని ఫలమును గ్రహింప వలయును. శ్రీసత్యాకృష్ణుల చరిత్రమును జదివి యీ యాచారముల వానికి దీగి చూచిన యెడల మన పూర్వుకులు నేటిదినమును తమ బిడ్డలయు నల్లుండ్రులు బాహుబలపరిశీలనకై నియోగించి కొనిగెనుట స్పష్టము. వారివ్యాయామ పాటవమును బరీక్షింప నియమించినట విశేషము. మొదట మొదట నీ పండుగ సరకాసుర వధాఖ్యాన పఠనముతోను శస్త్రాస్త్ర విద్యాప్రదర్శనములతోను ప్రారంభమయి యుండునని యీ హింప దగియున్నది. శస్త్రాస్త్రములు నశించి బలముడిగిన పిదప హైందవ ప్రతిష్ఠాపన లన్నిటింబలె నిదియును నిరర్థకవ్యయో పేతమగు జాన్ములాట

యయి టపాకాయల కర్చుకొనిదికి నిగివని నన్ను ననిసి యున్నది. నేటిదినము వారల నాపురాతన వశమునే ద్రొక్కటకు పీచుతేకున్నును నీపండుగను సస్కరించుటకు మార్గములు లేక పోలేదు. ఈ పండుగ యొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యములలో నొక్కటి యగు స్త్రీ పురుష సమాన విద్యాభ్యాసార్హత పక్షమున నుత్సాహము మనదేశమున నింకను నెంతయో పెరుగవలసియున్నది. తదర్థమును నేటి దినము విరివిగా దేశమందంతటను సత్యభామా కృష్ణులచరిత్రను నీ కథనము చేయించుట మొదటి కర్తవ్యము. దినదినమును సన్నగిరిపోవుచుండు మనదేశీయుల దేహబలాభివృద్ధియైవ్యాయామాభివృద్ధియు వ్యాయామపక్షియును ననవసరములయి యున్నవి. తదర్థమును నీదినము సుపయోగించు కొనజూచుట రెండవవని. ఇంతేకాక యీసంవత్సరపు దీపావళి మనకు నెక్కు విశేషమార్గమున నుత్సాహము కలిగించుచున్నది. ఒక్కవిశేష మార్గమునకు మనసర్వదృష్టులను నాకర్షించుచున్నది. మానవ స్వాతంత్ర్యాభిలాషులగు మన కథాపులు మన సోదరులగు వీరులను నీ భారతరూపునిండి సాయము కొని పోయి రాక్షస బాహు బలగర్భులును రాక్షస బాహుబల బాంధవులును నగు శత్రువులతో పోరాడుచున్నారు. అట్టిపోరాటమున విజయముమై నేటిదినమునకు పట్టుముగట్టిన మన సత్యభామాకృష్ణనామక డ్డేమానక శక్తిద్వయము మనప్రభువులకును మన వీరసోదరులకును సంపూర్ణ విజయము నొసంగుగాక యని ప్రతిపాదన హృదయమును పార్శ్వింపుచుండాలగు. ఆవిజయముచే మనదేశమున మరలనీదీపావళి పండుగ పూర్వమునందువలె సార్థకము కాగల కాలము త్వరలోనే రాగలదని ప్రతిపాదనపును నెదురు చూచుచున్నాడనియు నమ్ముచున్నాము.

మధ్యరంగపువాగ్దలలో నేటిదినము ముఖ్యతనుమైనది రీముప్రాంతమునకు సంబంధించినది. ఆప్రాంతమున ఏయిను యుద్ధము ప్రారంభమయినదాదిగా జర్మనులు మహత్తర ప్రయత్నములు చేయుచు మనమిత్రమండలి కొన్నిజేనెకుచోతైన నిచ్చినవారుగారు. నేటివార్తలనుబట్టి ఆంగ్ల మిత్రమండలిపైన్యములు రమారమి యొక్కిమైలుదూరము జర్మనులను వెనుకకుఁద్రోసినారు. లెన్సన్వద్దను ఆల్బర్ట్ ఆరాసులకుమధ్యనుగూడ మిత్రమండలి వారు ముందుకు నడువగలిగినారు. ఇతరప్రాంతములందును వీరే యనుకూలపక్షమున నున్నారు. జర్మనువారు బెల్జియమునందు బ్రూకసుగరము నాక్రమించినారు. అటువచ్చులో వారికి దొరికిన సామగ్రియు విస్తారమని తెలియుచున్నది. కాని ప్రకటితమయిన జాబితాలో పెట్రోలులేకుండుట మాత్రము తృప్తికరము మన ఎమ్మెం యుద్ధపు పడవవెంట నుండిన బొగ్గు నావను గ్రీకునావను ఆంగ్ల యుద్ధపు పడవలు ముంచి నైచినవి. ఎమ్మెం వెంట కొలదిదూరము లోనే యున్నవని యూహింప దగియున్నది. ఆర్మను సముద్రాంతర్గాములు ఉత్తర సముద్రమున నొక ఆంగ్లయుద్ధ పడవను ముంచినట్లు తెలియుచున్నది. రువ్యావారు వార్సా సమీపమున జర్మను సైన్యములను బాగుగా పరాభవించినట్లు గాలి వార్తకలదు. ఆస్ట్రీయనులు ప్రెజెన్సులవద్ద మరల చెబ్బలు తినినారు. ఆస్ట్రీయాయును కూడ అతర్వాత ప్రారంభమయినట్లు తోచుచున్నది. కొందరు స్లావు పనివారొక క్రొత్త ఆస్ట్రీయా యుద్ధపడవను దేవు సోమవారము సముద్రమై తేలి యాడవలసిగదానిని అగ్ని ప్రీతి యొనర్చినారు. సోమవారంపచ్చిక సహాయ సైన్యములు ఇంగ్లాండుకు అంగరు వైచి యుత్సాహ పూర్వక స్వాగత మందినవి

బరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లాండు-ఫ్రాన్సులు.

ఎడ్వర్డ్ తొమ్మిదవ నావలు.

ఒకటి ముంచివేయబడెను.

మరియొకటి పట్టుకొనబడెను.

సిమ్లా. అక్టోబరు 16:— నిన్నటిదినమున సాయం కాలము 9-15 గంటలకు శ్రీ వైస్ నారాయణానికి పైట పెక్రటరీ గారినుండి యిట్లనిశితమైనది.

(1) సాకాశంఘము వారిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. (ఎ) ఇంతకు ముందు యెమ్ డెన్ అను జర్మనీ యధాపుటోడ తోనుండిన మార్కో మేనియాను మనయా రౌత్రు అను యధాపుటోడనుంచివేసెను. పాంటుపోరను అను నావను పట్టుకొనెను ఇదియు యెమ్ డెన్ తోనుండెను. 60 మంది ఖయదీనుగూడ పట్టుకొనెను. (బి) తగలేనింతటి కార్యాలయమును పూర్తిగ కలిగియున్న కామెటను జర్మనీవారి యెడను పట్టుకొనినట్లు రాబాలనుండి దొరతనమువారు తెలియజేయుచున్నారు.

జర్మనులు పార్శ్వమున కొరగిరి.

తెల్లవారుగట్ల రి-40 గంటలక్రింద మరియొకతంతవ చెప్పెను - వార్తాప్రకటనాఫీసువారిట్లు తెలుపుచున్నారు. మిత్ర మండలి సేనయుండు దావలిభాగమున బ్రిటీషు సైనికులకును శత్రువులకును కలహముజరిగెను. ఇందుశత్రువులు పార్శ్వమున కొరగవలసినవారైరి. ఈ ప్రదేశమునందుగనులు విస్తారముండుటచే త్వరగాముందునకు బోవుటకష్టము.

సైనికోద్యోగీయ నియామకము.

హైందవ మహారాజు.

లండను అక్టోబరు 15:— సైన్యమునందీ దిగువవారల కీరిగవ గౌరవోద్యోగముల నిచ్చినట్లుల గేట్టునందు ప్రకటించబడెను. పాటియాలామహారాజుగారిని లెఫ్టెనెంటు కర్నల్ గాను, ఇదారు మహారాజుగారిని మేజరుగాను, పన్నారా జకుమారుడగు హరాసింగుగారిని, బోధపురము మహారాజు గారిని లెఫ్టెనెంటుగాను నియమించిరి.

ప్రస్తుతోద్యోగము.

సైనికసహాయముతో యుద్ధముచేయుకాలమునందీ దిగువవారల కీరిగవ గౌరవోద్యోగము లీయబడెను. హైదరా బాదు లాగురులలోని సామిద్దాబెగారిని కెప్టెనుగాను, కొచ్చి కీహారు మహారాజుకుమార వాతేంద్ర నారాయణంగారిని, టికారి మహారాజుకుమార నారాయణసింగుగారిని, సర్దారు జోగేంద్రసింగుగారిని లెఫ్టెనెంటుగాను నియమించిరి.

కేగడా సహాయసైన్యము.

లండను అక్టోబరు 16:— కేగడానుండి వచ్చినవారు నిన్నటిరాత్రి ప్రియత్నవద్ద యెడ్డునదిగిరి.

సైనికులకు బహుమానములు

క్రీస్తుజన్మ దినోత్సవపండుగలందు ప్రతిభటునిగిని నావికునిగిని బహుమానముల నిచ్చుటకుగాను మేరీరాకొమరితగా రొకనగిని సాధించిరి. బరోపా సైనికులకు పొగాకును, సిగరెట్టును పెట్టియున్న బొగడలుజేసిన పెట్టెలను బహుమాన మియ్యవలయుననియు హైందవ సైనికులకు మిఠాయి పెట్టెలు యియ్యవలయుననియు మేరీ రాకొమరితగారు నూచించిరి.

శత్రువుల యుద్ధనాథలు.

ముంచిబహుమానములు.

లండను అక్టోబరు 16:— సముద్రములో చేపలుపట్టుచుండు వారెవరైనను ఉత్తరసముద్రములో తిరుగుచుండు శత్రువుల యుద్ధనాథుల ఆజ్ఞాపించి, పట్టుకొనుటకును, లేదా ధ్వంసముచేయుటకును హద్దులు లేవుపునరుత్తున వేయిపానుల వరకు బహుమతి ఇయ్యబడును. ఫలానోట్లు శత్రువులనావలున్నవి. అట్లందుచేసి, వానినివెంబడించు నవకాశముకలుగ జేయువత్తును 200 పానులవరకు బహుమతిఇయ్యబడును. అని బ్రిటీషు సాకాశాధికారులు ప్రకటించినారు.

సేనల ఆరోగ్యము

లండను అక్టోబరు 15:— వార్తాప్రకటనసంఘమువారు ఈక్రిందివిషయమును ప్రకటించిరి:— బ్రిటీషుదీవులలోనున్న ట్రియ, ఇతరదేశములలో నున్నట్రియ మనసేనల ఆరోగ్య

వంతముగనున్నవి అని వైద్యకాఖ డైరెక్టరు జనరలుగారు తెలియజేసిరి. సేనల ఆరోగ్యమును భంగముకలుగ కుండునట్లు చేయుటకు కేవలము ప్రభువు యుద్ధపు కచ్చేరీలో కానిటరీకమిటీని ఏర్పరచిరి. యుద్ధభూమిలోచేయబడిన వైద్యసంబంధముగు ఏర్పాట్లు సరిగాచేయబడినవా? లేదా? అని పరీక్షించుటకు డైరెక్టరు జనరలును యుద్ధభూమికి బంపిరి.

బెల్జియను ప్రజ.

వేలవేల లండను చేరుట.

లండను అక్టోబరు 15:— నిన్నటి సేనల బెల్జియనులు లండనుచేరిరి. కిరందరును అన్నము, నీళ్లులేక, డబ్బి యున్నారు. ఫ్లసింగులేవునండి టోల్ బరీకిని, అట్టెండునుండి భాష్యముకును జనులను ఎక్కించుకొని వచ్చుచున్న బోట్లకు విరామములేదు. ఒక్కొక్క బోటుకడవకు 15 వందల మందిని ఎక్కించుకొని వచ్చుచున్నది. చాలమంది చిన్న చిన్న చేపలవాండ్ర బోట్లలో కూడ వచ్చుచున్నారు.

ఇంగ్లాండు వ్యాంకు.

లండనుచేరిన బెల్జియనులు ఇంగ్లాండు వ్యాంకువద్ద గుంపులు గుంపులుగ జేరి బెల్జియను నాణెములకు ఇంగ్లీషు నాణెములను మార్చుకొనుచున్నారు. బెల్జియనుల పౌకర్యమునకు గాను ఇంగ్లాండు వ్యాంకులో ఒక కాఫీహాటలు పెట్టిరి.

బెల్జియను బెల్జియను సైనికులు.

లండను అక్టోబరు 15:— ఆంట్వర్పు చుట్టడిలో బెల్జియనులన్న బెల్జియను సైనికులు 5 వేలమందికిన్న ఇంగ్లాండు దేశమునందలి జోషకు లేవుచేరిరి.

నష్టమైన బ్రిటీషుఆఫీసర్లు

లండను అక్టోబరు 16:— ఈక్రిందిమిటిటరీ అధికారులు యుద్ధములో చనిపోయిరి:— లెఫ్టెనెంటు బ్లాకాల్ నై మండ్సు, కెప్టెను హెచ్. హెల్ మే;

జర్మనులను వెనుకకుకొట్టుట.

లండను అక్టోబరు 15:— యుద్ధభూమిలో బ్రిటీషు సైనికాధికారులతోనుండి కన్నులారచూచిన వాడొకడు. అక్టోబరు 9వ తారీఖు మొదలు 12వ తారీఖువరకు జరిగిన విషయములను ఈక్రిందివిధమున వర్ణించుచున్నాడు:— 9వ తారీఖున అక్కడక్కడ ఒకరివెనొకరు తుపాకులను కాల్చుకొనిరి. దీనివలన కొద్దిపాటి నష్టము మాత్రమే కలిగినది. 10వ తారీఖురాత్రి శత్రువులు ఫిరంగులుకాల్చుచు మనసేనలో ఒకభాగముపై పడిరి. దీనివలనవారికి లాభముగలుగలేదు సరేగదా! విపరీతముగ నష్టము కలిగినది. మనఫిరంగులు ఉపయోగించ బడినవి. ఇంతవలన మనకు మంచిలాభము కలిగినది.

బ్రిటీషుసేనలు

ఒకమారు తూర్పుపడమర గాను, మరియొకమారు ఉత్తర దక్షిణములుగాను, మనసేన అనేకరీతుల తిరుగుచుండెను. ఒక్కొక్క సమయమున మనసేన బొణమువలె శత్రుసేనల భూమిలోనికి వెళ్లుచుండెను. జర్మనుసేన మనసేనను వెనుకకు తరచు వలెనని విపరీతముగపోరి ఆ సేనకుండి సైనికులనుకోల్పోయినది. ఐనను మన సేనను వెనుకకుతరచుట అలకపోయెను.

పెనామాకాలున.

లండను అక్టోబరు 15:— కుర్రవానద్ద పెనామాకాలున లో నేల కుంగిపోయినది. స్టీమర్లరాకపోకలు ఆగిపోయినవి.

కొచ్చిన్ చీనా ప్రజలు

యుద్ధమునకు సాహాయ్యము చేయుట.

లండను అక్టోబరు 16:— కొచ్చిన్ చీనా ప్రజలు యుద్ధ నిధికి 10 లక్షల ఫ్రాంకులను ఇచ్చినారు. ఇదిఎంతయు ప్రశంసనీయును.

“హాక్” అను బ్రిటీషుక్రాసరును ముంచుట.

లండను అక్టోబరు 15:— “హాక్” అను బ్రిటీషుయుద్ధ నావను ఉత్తరసముద్రములో శత్రువుల సబ్ మెరైను ముంచి వేసినది. హాక్ లో 400 మంది కళాసులుండిరి. వీరిలో 50 మందిపట్టుకు రక్షింపబడిరి.

సాకాశాధికారుల ప్రకటన.

లండను అక్టోబరు 16:— సాకాశాధికారులు ఈక్రిందివిషయమును ప్రకటించిరి:— నిన్న ఉత్తరసముద్రములో “థీస్” అను మనయుద్ధనావను ముంచవలెనని ఒక సబ్ మెరైను ప్రయత్నించినది. కాని “థీస్” తప్పించుకపోయినది. ఆ ప్రాంతముననే “హాక్” అను నావిగి ముంచివేసినది.

బ్రిటికీజనులు స్వదేశముచేరుట.

లండను అక్టోబరు 16:— జర్మనుసబ్ మెరైను వలన ముంచి వేయబడిన “హాక్” స్టీమరులోని వారిలో బ్రిటికీయున్న ముగ్గురు చిన్న ఆఫీసుగులను 49 మంది కళాసులను ఒకచిన్న పడన స్కాట్లాండు దేశమునందలి అడ్డీను చేర్చినది.

ఇతరసంగతులు.

హాకునకు నిన్న టూరెడ్వో ఒకటివచ్చి తగిలి 5 నిమిషములో మునిగిపోయినది. చానగా బ్రిటికీనవాండరు గుంపులు గుంపులుగ చిన్న పడనలలో నెక్కి ప్రాణములు రక్షించుకొనిరి. చిన్న కొయ్యలను పట్టుకొని తేలుచుండినవారిని రక్షించుట దుర్లభముయినది. ఇదివరకు రక్షింపబడినవారుగాక కొయ్యను బట్టుకొని తేలుచుండినవారుకూడ 21 మంది రక్షింపబడిరి. వీరిలోనొక ఆఫీసరుండెను.

మిత్రమండలి ముందునకుబోయెరు.

లండను అక్టోబరు 16:— పార్సీసు నిన్నటిరాత్రి 11 గంటలకు దొరతనమువారిట్లు ప్రకటించిరి. మన సైన్యమునందు దావలి భాగమున లిస్ నది కుత్తరమునందు యెడ్డున్న అను నది మనకు జిక్కెను. మధ్యరంగమునను రీమున కుత్తరము నందును తూర్పునందును రెండు కిలోమీటర్లు ముందునకు బోతిమి. వేరువరందు మ్యాసునడి ప్రాంత పర్యవేక్షకులందు గూడ పెంటు మిహలునకు దక్షిణమునకు మార్చి విల్లీ సమీపమునకు ముందునకు బోతిమి.

జర్మను సేనలో “పైఫస్” అను అంటువ్యాధిపుట్టుట.

లండను అక్టోబరు 15:— యుద్ధభూమిలోనున్న జర్మను సేనలో “పైఫస్” అను అంటు వ్యాధిపుట్టింది. ఈ వ్యాధిగతులు ననుభయమువలన 6000 అకుగులవత్తున యుండవలసినదేగాని, అంతకున్న క్రిందిరాకూడనది (ఫ్రెంచిదొరతనమువారు తమ మిలిటరీ వైద్యునిగులకు ఉత్తరవులనిచ్చిరి. అని పార్సీసులో తెలియజేయినది.

జర్మనులు ఆట్టెండును సమీపించుట.

లండను అక్టోబరు 15:— ఫ్రెంచి దొరతనమువారు ఈక్రింది విషయములను ప్రకటించిరి:— ఆంట్వర్పు నుండి వచ్చిన జర్మను సైనికులు బ్రూజ్, ఫ్లిట్ జిల్లాలలో ప్రవేశించినారు. (ఈరెండు జిల్లాలను బెల్జియములో సముద్ర తీరము ననున్న ఆట్టెండు సమీపమున నున్నవి)

ప్రాన్సులోని యుద్ధము.

మన (ఆకా ఫ్రెంచి) సేనలకు ఎడమవైపుననున్న జర్మనుసేన లిస్ నది ఎడమవైపునుండి వెళ్లిపోయినారు. లాబస్సీకిని లిస్ నది కాలువకును మధ్యస్థితిగతులు నిలుకడగా నున్నవి. లెహ్నెడ్డును, ఆర్రాన్, ఆల్బర్ట్లను మధ్యను మనసేనలకు మంచిలాభము కలిగినది. జర్మనులు మన సేనపై ఫిరంగులు కాల్చుచున్నారు. మనపదాతిసేన జర్మనుల వైపుననున్నది. వీరిని వెనుకకు నెట్టుటలేదు

మనసేనలకొను, మ్యాజునదులమధ్య క్రోసేవైపును, ప్రూనేఉత్తర ప్రాంతములకు వెళ్లెనది. వైసువర్ద మనసేన జర్మనులు తవ్వకున్న కందకములను చాలనాక్రిమించుకున్నవి. 13వ తారీఖున వెడ్డును ఈకాశ్యనిక్కున శత్రుసేన మనసేన వైపునది. మనసేనవారిని వెనుకకు కొట్టివేసినది. 14వ తారీఖున మనసేన వెడ్డును, మెట్టుగోడ్డులు దక్షిణముగ చాలముండుకు వెళ్లెనది. పెంటు డీ సమీపముననున్న బాన్ డీకాపునద్ద శత్రువులు మనసేనతో యుద్ధముచేయుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని మనసేనవారికి యుద్ధమునకు దిగునంతటి అవకాశమును కలుగనియ్యలేదు.

హిందూదేశపు సేనలు

అధికారులు శ్రద్ధగాచూచుట.

లండను అక్టోబరు 16:— ఫ్రెంచిదొరతనము వారిక్రింది విషయమును ప్రకటించిరి:— మిలిటరీ అధికారులు హిందూదేశపు సైనికులను బహుశ్రద్ధగా చూచుచున్నారు. సేనలకుపదార్థములను సప్లయచేయు డిప్యూమెంటు వారుకూడ, హిందూదేశ సైనికుల అవసరములను కనిపెట్టి సప్లయచేయుచున్నారు.

ప్రెంచినొరతనమువారి ప్రకటన.

పాల్వూరు ఆక్టోబరు 16:—నిన్న మన సేవలకు లాభము కలిగిన మాట కబురు. బ్రిటీషు ప్రెంచి సేవలు ఇప్పుడు ప్రెంచ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మునుండి సముద్రమువలన వ్యాపించియున్నవి. ఇవాన్ నోకో, వార్నాలకర్డ్ పియనులు జన్మకు సేవలు పెనుకకు కొట్టిరి.

కాలనీలు.

జర్మను స్త్రీ మరుపుకొనుట

లండను ఆక్టోబరు 15:—ఆస్ట్రీలియా దొరతనము వారు ఈక్రింది విషయమును ప్రకటించిరి:— రాబర్ట్ వర్డ్ మననాన “కామెట్” అను జర్మను స్త్రీ మరుపు పట్టుకొనినది. దీనిలోతిగ లేని తెల్లగ్రాఫు స్త్రీమను కూడ కలదు.

జెలియము

బ్రూజ్ జర్మనీ వారి స్వాధీనమయ్యెను

లండను ఆక్టోబరు 16:—ఆంస్ట్రా—బుధవారము నాడు బ్రూజ్ ను జర్మనీ వారాక్రమించుకొనిరి.

ఆంధ్రవృక్షతనము.

పట్టుబడిన థైడిలు.

లండను ఆక్టోబరు 16:—జర్మనీ హెడ్డుకాల్వర్డు వారిట్లని చెబుచున్నాడు. ఆంధ్రవృక్షమును 4 వేల మెదలల 5 వేల వరకు థైడిలు పట్టుబడిరి.

దొరకైన సాత్తు.

500 కింగులును, ముందుకుండు సామానులును, ప్రోర్సులును, మోటారుబండ్లును, ఇంజనులును, 40 లక్షల కిలోగ్రాముల యెత్తుగల కాంధానములును, దొరకైనవి. ఇంతేగాక రిలక్షులపానుల విలనగలసిందే, బొగ్గు, నార, ఉన్నియును స్వాధీనమయెను. ఎంతోచాగియునా, పెండియునా, పనువులును, ఆయుధములతోడి తెలు ఒకటియు జర్మనీవారికి జిక్కినను. నాకాశ్రమమున బ్రిటీషువారి యెడలు గాని జెల్లియంవారి యెడలుగానిలేవు. కాని 81 జర్మనీవారి యెడలున్నవి. వీని యింజనులు ధ్వంసముగావింప బడియున్నవి.

హాలండు

హాలండుదేశము.

యధావసరములకు ధనము.

లండను ఆక్టోబరు 15:—హాలండు హాల్ మెంటువారు ఇదివరకు మంజూరుచేసినది గాక, యధావసరములకు తిరిగి 5 కోట్ల ఫ్లోరినులను మంజూరుచేసిరి.

రుస్సెయి.

జర్మనులు పూర్తిగ నోడింపబడిరి.

లండను ఆక్టోబరు 15:—వార్నాను వాయవ్యమునందు జర్మనీ వారి రుస్సెయి పూర్తిగ నోడించిననడంతులున్నవి

రషియా-జర్మనీల యుద్ధము.

లండను ఆక్టోబరు 14:—రషియా దొరతనమువారు తమ రాజధానియును పెట్రోగ్రాడ్ లో ఈ క్రిందివిషయమును ప్రకటించిరి:— తూర్పు ప్రషియాలో జరుగుచున్న యుద్ధము లోనా, విస్సులా నదితీరమున జరుగుచున్న యుద్ధములోనా మార్పియయలేదు.

రషియా-ఆస్ట్రీలియా యుద్ధము.

జెనీల్: పట్టణమునకు దక్షిణమున మేము (అనగా రషియనులు) ఆస్ట్రీలియనులను ఓడించితిమి. 7 కురు ఆఫీసర్లను, 500 మంది సైనికులను థైడిలుగ పట్టుకున్నాము. కొన్ని కిరంగులు కూడ దొరకైనవి.

రషియా-జర్మనీల యుద్ధము.

లండను ఆక్టోబరు 16:—జర్మనుల రక్షక సేనాగానా పట్టణమునుండి 7 మైళ్లు దూరముచచ్చినది. ఇచ్చట వీరికి రషియను సేనను, పెక్కుపోరాటములు జరిగినవి. ఆఖరున రషియనులే జర్మనులను పెనుకకు కొట్టిరి. వార్నాపట్టణమునకు పచ్చిముగా ఇరువది ముప్పది మైళ్లదూరమున యుద్ధము జరుగుచున్నది. హరిపోయిన పునవాసులు తిరిగి ఇండ్లకు చేరినారు.

జపాను

జపాను జర్మనీల యుద్ధము.

టోక్యో ఆక్టోబరు 16:—జపాను దొరతనమువారు ఈక్రింది విషయమును ప్రకటించిరి:—జపాను యుద్ధనాకులు

ఇల్ లోల్, కెమునల్ కోటలపై కింగులు కాల్చినవి. విమానములు బాంబులను వేసినవి. కోటలలో కొంతభాగము నాశనమైతి. బ్రిటీషు సైనికులలో ఒకడు చనిపోయినాడు. ఇన్వెంట్ డెబ్బులతిగిలినవి జపాను సైనికులలో నవ్వుములేదు.

ఆస్ట్రీలియా.

ఆయుధశాలయం దగ్గి వ్యాపించుట.

లండను ఆక్టోబరు 15:—బ్రిటీషువారు ఆయుధశాల కచ్చట పనిచేయు వాక్రు నిప్పుంటించినది చెబుచున్నది. ఈ వార్త యథార్థమని చెబుచులేదు. ఇందుచే నిర్బంధబడుచున్న యొక డ్రెడ్నాటు ధ్వంస మయ్యెను. ఇంతేగాక మరి 6 డిస్ట్రీయర్లు చెడిపోయెను.

ఆయుధశాలయం నిష్పజైనములు.

బ్రిటీషువారి నాకాశ్రమమునందు ఆస్ట్రీలియావారి సాయుధ యుద్ధపుటోడ పరకు గానున్నవి యగుటకుగూర్చి వేసిను నుండియిటీగల వచ్చినకంటివార్లు బూర్జియెలుచున్నవి. ఈ యుద్ధపుటోడసోనువారమునాడు ప్రభువ ప్రయాణముజేయవలసి యున్నది. ఇందు మాజేయుచుండిన ఇటాలియా దేశీయుల యందు నమ్మకముబాలక దొరకైనవాడు సాత్తుల నియోగించిరి. 5000 మంది పనిచేయుచుండిరి. మొట్టమొదట పరంబా యంటుకొనెను. తర్వాత సే యోడమండ నారంభించి బోర గిలబడిన.

ఆయుధశాలను సైనికులు స్వాధీనము చేసికొనిరి.

“కడంగులగుడుచు వారలారా! త్వరలో నేర్చుకొందు దురుగాణి!” అను మొదలగువాక్యము సీనుడుద్దతో నక్కడక్కడ వ్రాయబడియున్నది. నాకానిస్కానిస్కానము నిష్పము సైనికులు స్వాధీనపరచుకొనియున్నారు. పోలాలో కలవరము గలిగించుటకు ప్రయత్నములుజరిగెను. ఇందుచే నక్కడ పూర్వముకంటె నెక్కువమంది కావలివారల నియమించిరి.

అమెరికా.

దూది వ్యాపారము.

అమెరికాదేశము.

లండను ఆక్టోబరు 16:—అంతకునగరమునందలి జెయిల్ డెల్లిగ్రాఫ్ పత్రికకు వ్యాపారమునండి ఈక్రిందిజెల్లిగ్రాము వచ్చినది. దూదివ్యాపారము పడిపోకుండ చేయుటకుగాను దొరకైనవాడు దూదిని నిలవచేయించి రషీయులు యిప్పించ వలెనని వత్తలను సలహానిచ్చిరి. ఈసలహాను అనేకమంది అంగీకరించలేదు. కలవరము కట్టినది. కాబట్టి ఈసలహాను అమెరికా దొరకైనను ఆలోచించునట్లు తోచెను. వివరమున కత్తలు నూచించి, ప్లాను దూదివత్తము పడిపోకుండుటకు మంచిమార్గముగ నున్నదని చాలమంది అనుచున్నారు.

బొంబాయి.

బ్యాంక్ రుమీద నేరము మోపుట.

రెండు సంవత్సరము వ్యాపారాద వృత్తినుండి తొలగించుట బొంబాయి ఆక్టోబరు 16:—బొంబాయి మైకోర్టు వారి సదరు నున్న వెండ్రీ, కర్ సెట్టి తారాపాతే యనవారిని మైకోర్టు ఆద్యోకేటునుండి తొలగించుటకు ముఖ్యస్వాధి యాధికారియు, సర్ డివైదేవారుగాను, వ్యాపారులై హేవర్డు గారును నేడు ఉత్తరపుడేసిరి. రెండు సంవత్సరములయిన తరువాత తిమను తిరిగి ఆద్యోకేటుగ చేర్చుకొనుటకు వీరు దరఖాస్తు చేసికొనవచ్చును. ఈ యధికారియును వ్యాపారాధిపతులు తారాపాతేగారికిచ్చి యున్నారు. వ్యాపారాధిపతులు పిడిపనును విచారించునప్పుడు, ఆద్యోకేటు జనరలు గారీక్రింది నేరమును తారాపాతేగారు చేసిట్లు తెలియజేసిరి:—తారా పాతేగారు 1911 సంవత్సరములో, బావారు సంస్థానమునకు దివానుగనుండిరి. వీరికి సంస్థానపు ముఖ్యస్వాధికారి యధికారిగానుకూడ గలదు. ఇట్లుండ దాదాభాయి యను సారెస్తు కల్యాక్త రాకడు 55 వేలరూపాయలకు తన మామగారు జీవాంతిలను వారిపాద గావా చేసెను, ఈ దావా సంవత్సరములో తారాపాతే గారెంతయో అయోగ్యముగ ప్రవర్తించిరి. ఈ దావా విచారణలో తారాపాతే సంస్థానాధిపతిని నిర్బంధించి సాక్ష్యులయ్యకుండ చేసెనని చెప్పుచున్నారు. దావా 55 వేలకే చేయబడినది కాని తారాపాతే దాదాభాయి పత్రమున 61 వేలకు డిక్రీ చేసెను. ఇట్టి వెన్నియో, అసంధ్య కా గ్యముల జరిగినవి, బావారు సంస్థానమునకు అండ్లీ మరాఠావారియన వేల్పుగారు డిక్రీని తిప్పిజేయకుండునట్లు చేయుటకు వ్రేలు చేస్తుమెట్టోనాట్లుగారికి 2 వేలు లంచము యిచ్చుటకు తారాపాతే ప్రయత్నించెనట.

ముఖ్యస్వాధికారిగాను, హేవర్డుగారును ఒకటియైన సర్ డివైదేవారుగారి కతీర్పును వ్రాసిరి, తారాపాతే గారు రయుక్రముగ ప్రవర్తించినని స్వాధికారి పతులు నేరము నొప్పి వీరి వీన్యవయస్సునుకట్టి వైదికుడించిరి. తారాపాతేగారు ఇంగ్లండులోని లింకన్ ఇన్సులో సభ్యులు. పుత్రువును వైసంఘమువారికి తెలియజేయుటకు ఆజ్ఞాపంప బడినది.

తేయాకు దుకాణదారుడు

ఉమెరైఅతు రసముకలిపినట్లు నేరము.

బొంబాయి ఆక్టోబరు 16:—మహిములో తేయాకు దుకాణము పెట్టుకొనిన కాజీషేతు అబ్దుల్లాను నడదు, నజీము, ఉద్దేనుకును మరి 9 గురుకును తేయాకులో ఉత్తమైఅతు రసముకలిపి యిచ్చినట్లు నేరము మోపబడి, బొంబాయిలోని మెజగాను, పోలీసుకొర్టులో నేడు విచారంప బడుచున్నాడు. ముద్దాయి రమారమి 20 మంది మామమ్మనీయులకు నిచ్చెనట. వీరిలో నజీము ఉద్దేనుకూడ నుండెను. దీనిని త్రాగినతరువాత, కీరందరకు బుబ్బుచేసిరి. ఈ మత్తులో నుండగా నజీము సెప్టెంబరు 21 వ తేదీన సముద్రమునకు వెళ్లి, మునిగి చనిపోయెను. ముద్దాయి వాజ్నాలము దాఖలుచేయలేదు. నేను నెమస్సు కొర్టుకు కమిటీ చేయబడినది.

కలకత్తా

చెన్నపురి దేశీయ మహాసభ.

భూమేంద్రనాథ బోసుగారి ఎన్నుకొనుట.

కలకత్తా ఆక్టోబరు 17:—రేపు చెన్నపురిలో జరుగు దేశీయమహాసభ క్షాగ్రాసనాధిపతిగ భూమేంద్ర నాథబోసు గారు ఎన్నుకొనబడినట్లు బంగాళీపత్రికకు తెలియచున్నది.

కలకత్తా గృహశోధనలు.

ఎం. ఏ. విద్యార్థి పట్టుకొనబడుట.

కలకత్తా ఆక్టోబరు 16:—మచ్చిపరలోని రాజా గంధులోనున్న మొదటి గృహమును నేడుకోరికువారు రమారమి 11 గంటలకు శోధించుటకు మొదలు పెట్టిరి. ఈ గృహశోధన యప్పుడిప్పుడే పూర్తియైతి. ఎం. ఏ. క్లాసులో చదువుచుండిన విద్యార్థి యొకడు పట్టుకొనబడెను. వీరిపేరు తెలియజేయలేదు. ఇటీవల రొడ్డా అను కంఠెని వారినికొన్ని పిస్తోలును, తూటాలను పోయినవి. ఈ సంబంధమున యియిల్ల శోధింపబడినట్లు చెప్పుచున్నారు.

తేయాకు అన్యకము.

కలకత్తా ఆక్టోబరు 16:—ఇక్కడ తేయాకుఅన్యకము రేపు 20 వ తేదీనుండి ప్రారంభమగును. 15 వేల తేయాకు సెల్లులు విక్రయింపబడును. ఈమధ్య కొంతకాలము వేలము పాటలు జరుగలేదు. కాని యీకాలములో 40 వేలసెల్లులు అమ్మబడినవి.

పంజాబు

ఉత్తరముల బంగ్లాతోడు చేకబ్బి.

నె 1 కి రూ 2 లిచ్చును.

లాహోరు ఆక్టోబరు 16:—లాహోరు జనరల్ హోస్టా షీసులో నొక హైందవోస్టుమాక వ్రాసినయుత్తరమును తర్జుమాచేసి సివిల్ అండు పులిటరీగేట్లు ప్రకటించుచున్నది. అందిట్లున్నది. జర్మనీవా రోడిపోవునకు నేను నాజీతము నుండి నెలకురెండు రూపాయలను సామ్రాజ్య సహాయాధి కొసంగెదను.

కర్ణాటక ప్రభువరము.

ఆ స్పీ థు.

లాహోరు ఆక్టోబరు 16:—బిల్లీ అడివర్త్ కెష్టును జడ్జిగారైన హోరికె గారు బాల్కుకుందు, అనిగ్రాండు అభాద్ నేహోయును ఢిల్లీ కుట్రనేరమునందలి ముద్దాయిల కురికితు నిధించిరిగద. వీరివద్దకు పంజాబు ఢిల్లీకోర్టునం దిప్పిస్తుచేయబడెను. ఈఅస్పీథు దిగువకోర్టు వారిట్లు నకల్తోనహోరానం దున తిప్పు నకల్తువచ్చినతిరు దాఖలుచేయవలసినదని కోర్టు వారు ముద్దాయిల తరపు స్వాధివాదకు కస్పీథుచ్చివేసిరి.

అలహాబాదు.

ఇ డియరు మెడికల్ సర్వీసు.

అలహాబాదు ఆక్టోబరు 16:—పయినిగపత్రిక యిట్లు తెలియజేయచున్నది:— ఇండియను మెడికల్ సర్వీసుకు సంబంధించినకొందరు వైద్యులు రెయిలు నూపరంపెండెంలు లుగ మునేయచున్నారు. ప్రస్తుతము వైద్యు లెక్కువయవరకు ముకుటచే, పిరుకూడే కావలసియందుచేతయారు సానిక ప్రభుత్వములవారికి ముందుగా తెలియజేయబడినది.

అసామాన్య కుట్రలు.

అలహాబాదు అక్టోబరు 16:— అసామాన్య కుట్రలను పట్టుకున్నందున, వీరికి సంబంధించిన తీవ్రతరపదార్థములను తీసివేయబడినట్లు తెలుసుకొనుటకు సాధ్యమైనది. ఈ సంగతిని నేగానూ చెప్పటం కనకనయినా సామాన్య జనులకు విషయమై, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గాఢాదేశ వ్యవహారకార్యదర్శిగారికి వ్రాయుచున్నారు.

సమాచారము

సుకేంద్ర రాజగారి యజ్ఞాదానము

సింహ అక్టోబరు 16:— యజ్ఞప్రభుత్వములకింద 30 వేల రూపాయలను సుకేంద్ర రాజగారి సంగతి.

మనదేశపు క్రైస్తవస్వామి.

సింహ అక్టోబరు 16:— మనదేశ క్రైస్తవస్వామిల వారు, ముందునెల 17 వ తేదీ ఆఫ్రాంతములకు ఇంగ్లాండు నుండి తిరిగివచ్చెదరు.

రాజప్రతినిధిగారు.

దేశరాజును ప్రమాణము.

సింహ అక్టోబరు 17:— రాజప్రతినిధిగారు మాన నీయులగు ఏ. హార్డింగ్ డి. హార్డింగ్, గార్లతోను ఓస్ట్రేల మిస్సెస్సు, డెస్ట్రీంటు కన్నలు, మాన్వెల్లు, సర్ జేమ్సు రాబర్టును, మెట్రాఫ్, కెప్టెనుమాలినాగార్లతోను దేశరాజునకు వెళ్లెదరు.

కెప్టెను ఎ. ఎం. కేకుగారు.

యజ్ఞములో చనిపోవుట.

సింహ అక్టోబరు 17:— సర్ ఆర్థుర్ కేకు గారి కీక్రింద సమాచారము యజ్ఞపు కార్యాలయమునుండి వచ్చినది:— కెప్టెను. ఎ. ఎం. కేకుగారు యజ్ఞములో 14 వ తేదీని మృతి నొందిన తెలియజేయుటకు మిక్కిలి చింతిలు చున్నామని కేకుకు ప్రభుత్వ తమ సాహసాత్మక తెలియజేయు చున్నారు. ఇతడు వీరికి ఏక పుత్రుడు.

బర్మీనివారి గూఢచర్యములు.

లండను అక్టోబరు 17:— జర్మనీవారు ప్రాన్సుమున్నగు దేశములకు వర్తకములవెళ్లె ఫ్యాక్టరీలను కట్టుకొని, వానిలో పెద్ద పెద్ద ఫీరంగులను అరుపుట కేర్పాటులుచేసిన్నారు. ఇటు గంటిదొకటి ఇటీవల ప్రాన్సులో బయటబడినది. ఇంగ్లాండునం దలి విద్రోహుడెవలూని ఒక జర్మను ఫ్యాక్టరీలోనుండి ఫీరంగుల నున్నట్లుకు నిమిత్తం కట్టబడియున్నది. (టిటి) ఆధికారు లీ ఫ్యాక్టరీని విడిచిపెట్టి దానిలోనుండి జర్మనులను తాత్కాలిక ముగ నిలుపుదలచేసిన్నారు.

ఇటలీ దేశపు మంత్రిమరణము.

రోము అక్టోబరు 17:— ఇదివరకు ఇటలీ దేశముయొక్క విదేశకార్యవహరముల మంత్రిగానుండి పరికిరాజీనామాయచిన మార్క్విస్ డి కాస్టెల్ విశ్రాంతి చనిపోయి.

స్థానియవార్తలు.

చెన్నై పురి కార్పొరేషను:— చెన్నై పురి కార్పొరేషను జరగలు మీటింగు, 23 వ తేదీ తుక్రవారము సాయంకాలము 5-15 గంటలకు జరుగును.

చెన్నై పురి విశ్వవిద్యాలయము:— అక్టోబరు 30 వ తేదీ తుక్రవారము సాయంకాలము 4-30 గంటలకు చెన్నై పురి విశ్వ విద్యాలయమువారి సెనేటు మీటింగు జరుగును.

శ్రీకారవాస్త్రీ సమాజము:— ట్రైప్లికేను తులసింగ పెరుమాళ్లదీయందలి సెకండరీ, ప్రైవేటునింగ పాఠశాలలో విభిన్నమువారు నేటిసాయంకాలము 3 మొదలు 5 గంటల వరకు సభచేయుదురు.

ఏ. జి. వీచ్ఛి. వి. సి. ఎస్. గారు:— ప్రభుత్వము వీరు కలెక్టరుగానున్నారు. తెలపునడిగిచ్చిన తరువాత చిత్తూరు, అనంతపురము కడపజిల్లాలకు స్పెషలు అసిస్టాంటు సెటిల్ మెంటు డిప్యూటీ కమిషనరులు నియమింపబడిరి.

నిమ్మకాత్తుగొరణ సంఘము:— వ్యాపకసాడిలోని సై సంఘమువారి పాఠశాలయందు 18 వ తేదీ ఆదివారము ఉదయము 8 గంటలకు స్వామి ప్రవేశించుచున్నారు, దీపావళి పండుగను గురించి ఉపన్యసించుదురు.

బ్రహ్మ సమాజము:— 97 వ అన్నా పిళ్లవీధిలోని ఉపాసన మందిరములో శేషు సాయంకాలము 6 గంటలకు స్వామి ప్రవేశించుచు గాన ఉపాసనము గావించి, ప్రేమను గురించి ఆచమయి బోధించుదురు.

పురుకోట మహారాజుగారు:— వీరు అయిదుమాస ముల క్రిందట, తీసు సోదరులను, వి. ఆర్. వర్మ రాజుగా రిత్తు మాద ఇంగ్లాండు విదయాచేరి. నీలద్వరము 9 వ తేదీని బొంబాయికి తిరిగివచ్చి గురువారమునాడు బోటుమెయిలుమీద తమ స్వస్థానమునకు వెళ్లిరి.

బొద్దాముమహమ్మదీయ హోస్టలు:— క్రైస్టియను, లా, మెడికల్ కళాశాలలో చదువుకొనుచున్న మహమ్మదీయ విద్యార్థులకు బొద్దాములో నొక హోస్టలు నిర్మింపబడును. నీని ఖర్చుల నిమిత్తము చెన్నై పురి కార్పొరేషనువారు 22,700 రూపాయలను మంజూరుచేసిన్నారు.

చెన్నై పురి పోలీసు:— చెన్నై పురి పోలీసులకు డిపార్టు మెంటులో నీ క్రిందమార్పులు జరిగినవి:— సబ్ ఇన్స్పెక్టరు ఓ. నెరెకుగారు మైలాపురమునకును సబ్ ఇన్స్పెక్టరు లా. వెంకటగారు డి. పోలీసు స్టేషనుకును, వేవేరి జి. డివిజనుకు సంబంధించిన సబ్ ఇన్స్పెక్టరు బాక్సుగారు, చింతాడ్రెపేట 'ఎఫ్' డివిజనుకును బదిలీ చేయబడిరి.

ముగ్గురు జిల్లాలకాన్పు:— గంటూరు జిల్లా నిమిత్తం తాలూకా కారుమంచిగ్రామములో విశ్వప్రావృణములకును చేసిన ఫుల్లయ్యలమార్తె 15 సంవత్సరముల వయస్సుగల పిచ్చస్వభావ నామెకు మొదటికాన్పున ముగ్గురు మొగిల్లిలు పుట్టిరి. సుఖప్రసూతి అయినది. ఇప్పటికి మూడు 18 రోజులయినది. వారు ముగ్గురు మగ పిల్లలుగానున్నారు. అని గోల్ల మాడి చంద్రశేఖరంగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఉత్తరసర్కారుల అభివృద్ధి సంఘము:— ఈ సంఘము వారు వారమువారము సమావేశమగుచుండును. అట్టి సమావేశము శేషు సాయంకాలము 6 గంటలకు, మౌంటు రోడ్డులోని డిఫ్ అండు కంపెనీయందు జరుగును. ఆంగ్లేయ భాషయందును ఆంధ్రమునందును వక్రత్వమునకై వీరు రెండు మాసముల నేర్పాటుచేసిరి. రైరండు భాషలలోను మంచి వక్రత్వముతో మాట్లాడినవారిలో నుత్తముల కీమహమ్మదును లివ్యుడును. ఇందుకు రాదలినవారు తమ చేరులను మైలాపురములోని కార్యదర్శిగారికి 25 వ తేదీలోపుగ పంపుకొనవచ్చును. సంగతి సందర్భములు సీరియాలిన తెలియగలవు.

విక్రయమున కున్నది.

రాంత్ కొలంబియక హాండు (చేతి) వెన్న ఒకటి విక్రయమున కున్నది. చక్కగ పనిచేయుగలదిగా నున్నది; బాగుగ ముద్రించును; కొనుగోలునెల 600 రూపాయలు; ఇప్పుడు విక్రయంప దలచియుండుధర 400 రూపాయలు. కొనుగోలు నెల ఆరుగవచ్చును. డి ఇండియా కంపెనీ యిట్

House Searches at Calcutta.

AN M. A. Student Arrested. CALCUTTA, October 16. The Intelligence Branch of the C. I. D. to-day conducted a house search at 1 Raja's Lane, Muchipara. The search commenced in the forenoon and has just been finished. An M. A. student, name not mentioned, has been arrested. It is believed the search was in connection with the theft of the revolvers and cartridges from Messrs. R. B. Rodda.

Tea Sales.

CALCUTTA, October 16. Tea sales reopened here on the 20th. Fifteen-thousand chests have been offered. Since the suspension of sales ninety-seven thousand packages have been sold privately.

The Bengal Chamber of Commerce.

CORRESPONDENCE WITH GOVERNMENT. Important Questions Discussed.

CALCUTTA, October 15. In its monthly abstract of proceedings, the Bengal Chamber of Commerce gives a detailed resume of the situation arising out of the war and the correspondence with the Government regarding "Wartime". It writes "The Department of Commerce and Industry asked the committee towards the end of September to ascertain what rate the shippers would be prepared to pay for ralling cargoes from Calcutta to Bombay, the object being that they should pay no more on the whole transaction than they would have paid by continuous shipment from Calcutta. The Committee fully appreciated the endeavour of the Government to assist Calcutta, but they feared the proposal was not practicable. They explained to Government that shippers could not negotiate railway receipts as was done with bills of lading and that contracts for Calcutta shipment would not allow Bombay shipment. They pointed out too that immediate emergency was for September shipment."

The German Vessels

Regarding the three German vessels at Colombo, the Committee state they have all along pressed strongly that they should be sent to Calcutta to discharge their cargo here and that it would simplify matters if formalities which have to be carried through, in connection with the proof of claims to cargo on board could be carried out here. Difficulties arose but it did not appear to the committee that these were insurmountable, and it is a matter for regret that such a long delay has occurred in making the necessary arrangements for the release of these three vessels especially in view of the urgent demand for tonnage at the end of September and the beginning of October. It would have considerably eased the position if these steamers could have been returned to Calcutta in the first half of September when they might either have been made use of by Government instead of three of the vessels which had to be requisitioned for State purposes or handed over for the use of mercantile community. Apart from the loss of hire that these vessels might have earned had they been set free earlier for trading purposes, compulsory detention of them and their cargoes at Colombo for over two months has been the cause of serious inconvenience and loss to Calcutta consignees to shippers.

The Office of the Commerce Member.

The Committee have continued to urge the relaxation of the censorship rules regarding the telegraphic code. The Committee express great regret that the Government have not been able to accede to the proposal that the office of an important department like that of Commerce and Industry should be located in a place where it would be more in touch with Commercial interests than is possible when heads of the department are at Delhi and the office in Simla. Since the outbreak of the European War, there have been many most important questions under discussion between the Government of India and the Mercantile community. Numerous points for example have arisen in connection with the impressment of vessels by Government for State purposes. The position of consignees of British and central cargo on the enemy's vessels detained in Indian ports, hiring out of these enemy vessels for trading purposes etc. and discussion of these would have been greatly facilitated and decisions might have been arrived at with much less delay had Government been more easily in touch with the interests involved.

BURMA.

War News in Burma.

Circulate Through Headmen.

RANGOON, October 16. In view of the mischievous and false reports issued in bazars, which the jungle Burmans from their credulous nature are only too ready to give credence local papers are urging upon Government the desirability of publishing from time to time the news of the progress of war which could be circulated through the Headmen in various Districts and also posted at the Headquarters.

A German Factory Raided.

LONDON, October 17.—(5-15 P.M.) Owing to the discovery in France and elsewhere of concrete beds in factories apparently prepared for big guns, the German factory at Willesden has been raided where concrete floors exist and numerous Germans have been temporarily detained.

Further Details.

LONDON, October 17.—(6-30 P. M.) The "Hawke" was torpedoed yesterday and sank in five minutes. The survivors escaped in overcrowded boats but it was impossible to save those floating in corkjackets and on rafts. The submarines' periscope disappeared immediately after explosion.

(8-55 P. M.) One officer and twenty more men from the "Hawke" have been saved from a raft.

Late Italian Foreign

Minister Dead.

LONDON, October 17. ROME.—The Marquis Di San Giuliano who recently resigned the portfolio of Foreign Affairs is dead.

The Viceroy's Party.

SIMLA, October 17. The party accompanying the Viceroy to Dehra Dun to-day comprises Hon. A. and Hon. D. Harding, Miss Ostell, Lt-Col. Maxwell, Sir James Roberts, Mr. Metcalfe and Captain Molineux.

Death of Sir A. Ker's Son.

Sir Arthur Ker of Simla has received the following telegram from the War Office about his only son: "Deeply regret to inform you that Captain A. M. Ker, of the Gordon Highlanders, was killed in action on 14th October Lord Kitchener expresses his deep sympathy."

Paris Bulletin.

LONDON, October 17. A communique issued in Paris at eleven last night says that the battle on the left wing has continued with unabated vigour. We are holding our ground everywhere and gained ground at certain points. We have occupied notably Laventil the East of Estaires in the direction of Lille. Nothing noteworthy has occurred elsewhere except an unsuccessful German attack at Malincourt Northwest of Verdun.

CASUALTIES.

KILLED.—Lieut J Fraser Corraughts

Died of Wounds—Lieut Gubbl South Lanes

TELEGRAMS.

French War Fund.

Cochin-China Gives Million Francs.

LONDON, October 16.

SAIGON.—Subscriptions in Cochin-China to the National War Fund exceed one million Francs. This spontaneity of action of the Annamese is remarkable.

BELGIUM.

Belgian Refugees.

Arrive in London by Thousands.

LONDON, October 15.

Thousands of Belgian Refugees arrived in London yesterday exhausted and famished. Boats from Flushing to Tilbury, and Ostend to Folkestone are still running, each bringing 1500 passengers per voyage. Many came in trawlers.

Belgian Soldiers.

5,000 Wounded Arrive at Dover.

LONDON, October 15.

Five-thousand wounded Belgian soldiers arrived at Dover yesterday.

Leeward Islands have given four-thousands sterling to the War Fund.

Occupation of Bruges.

AMSTERDAM, October 16.

The Germans occupied Bruges on Wednesday.

Big Booty at Antwerp.

A German Statement.

LONDON, October 16.

The German Head-quarters states that between four and five thousand prisoners were captured at Antwerp. The Booty included five hundred guns, quantities of ammunition and stores, automobiles and locomotives, four million kilogrammes of cereals besides flour, coal, flax, and wool valued at half a million sterling. The Germans also secured much copper and silver, many cattle and an armoured train. There were no British or Belgian ships in the harbour, but thirty-seven German vessels, the engines of which had been destroyed.

RUSSIA.

No Change in Situation.

An Official Statement.

LONDON, October 15.—(7-0 A.M.)

PETROGRAD.—It is officially stated that there is no change in the battles in East Prussia and on the Vistula.

Austrians Defeated.

We defeated the Austrians south of Przemyśl and captured seven officers and five-hundred men with several quick-firers.

Fighting in East Prussia.

RUMOURED DEFEAT OF GERMANS.

LONDON, October 15.

Reports are current to the effect that the Russians have completely defeated the Germans north-west of Warsaw.

German Advance Guard Repulsed.

Fighting in Progress

LONDON, October 16.—(5 A. M.)

PETROGRAD.—The German advance guard arrived seven miles from Warsaw and was repulsed after several engagements. Fighting is in progress twenty to thirty miles west of the city. The inhabitants who fled have returned.

German Attacks Repulsed.

LONDON, October 16.

The Russians have repelled the German attacks at Ivangorod and Warsaw.

AUSTRIA.

FIRE AT TRIESTE ARSENAL.

Reported Destruction of Destroyers.

LONDON, October 15.

An unconfirmed report is published that workmen have caused a fire in the arsenal at Trieste destroying a dreadnought which was in the course of construction and damaging six destroyers.

TELEGRAMS.

Armoured Cruiser Destroyed.

Later telegrams from Venice give circumstantial accounts of the burning of an Austrian armoured cruiser at Trieste shipyard. The cruiser was due to be launched on Monday. The authorities, fearing to trust Italian workmen, engaged Slavs, five thousand of whom were at work. When scaffolding, it caught fire and soon the ship was ablaze and toppled over.

Suspected Incendiarism.

A writing in chalk was found saying "oppressed soon be free" and similar words. The military now occupy the dockyard.

Precautions at Pola.

Additional guards have been posted at Pola where there have been attempts at incendiarism.

GERMANY.

Typhus in German Lines.

LONDON, October 15.

It is reported in Paris that Typhus has appeared in the German Lines. French airmen have been ordered not to fly below six thousand feet in order to avoid infection.

Great German Move.

To The West.

LONDON, October 15.—(3-10 P.M.)

AMSTERDAM.—A great movement began to-day of the German troops from Antwerp in westerly direction.

Dutch War Credit.

Of 50 Million Florins.

THE HAGUE, October 16.

The first Chamber has passed a second war credit of fifty million florins.

JAPAN.

War in the Far East.

Japanese Activity.

LONDON, October 16.—(0-5 A.M.)

TOKIO.—It is officially stated that warships have destroyed a portion of Iltis and Kaiser forts and that aeroplanes simultaneously dropped bombs. The British lost one killed and two wounded. The Japanese had no casualties.

UNITED STATES.

The Cotton Situation.

Government Intervention Resented.

LONDON, October 16.

A message to the "Daily Telegraph" from New York says that the suggestion for Government intervention to relieve the cotton situation has raised such a storm of protest that it is not likely to be considered in Washington. On the other hand yesterday's plan is generally recognised as commercially sound.

A Serious Landslide.

LONDON, October 15.

PANAMA.—A serious Landslide has occurred at Culebra cut, and all traffic is interrupted.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

Donation by the Raja of Suket.

SIMLA, October 16.

The Raja of Suket has contributed thirty-thousand rupees towards the expenses of the war.

THE METROPOLITAN'S RETURN.

SIMLA, October 16.

The Metropolitan returns to India about the seventeenth proximo.

Labour for Assam.

A Bureau to Supervise Recruitment.

SIMLA, October 15.

The Government of India are addressing the Secretary of State regarding the legislation necessary, for the creation of a Bureau to supervise the recruitment of labour for Assam and other connected matters.

TELEGRAMS.

The Indian Medical Service.

Heavy Demand Upon it.

ALLAHABAD, October 16.

The "Pioneer" understands, that in view of heavy medical demands at present, the Local Governments have been warned that those Superintendents of Jails who belong to the Indian Medical Service will probably have to be surrendered.

BOMBAY

Mail Steamer Report.

BOMBAY, October 16:

The Mail steamer was signalled at Bombay at 6-45 this morning and the Mails left Bombay by the Postal Express train at 1-40 P. M.

Tarapore Found Guilty.

Removed for Two Years.

BOMBAY, October 16.

At the Bombay High Court, to-day, a Special Bench consisting of the Chief Justice, Sir Dinshah Davar and Justice Hayward passed orders, directing that the name of Mr. Pestonji Cursetji Tarapore, a Barrister-at-Law, Bombay High Court, be removed from the list of Advocates of the High Court. Their Lordships further directed that at the end of two years Mr. Tarapore be at liberty to apply again for re-admission.

During the hearing of the petition the Advocate-General charged Mr. Tarapore as follows:—That Tarapore, during the year 1911, while holding the appointment of Dewan at Jawar, in his dual capacity as Chief Judge of that State, was guilty of gross misconduct in respect of a suit filed by Mr. Dadabhai, a Forest Contractor of Jawar, claiming a sum of Rs. 55,000 as damages from his father-in-law Jiwanji. In a trial of this suit it was stated that Tarapore coerced the Chief of Jawar and prevented him from giving his evidence in this case. Tarapore was also charged with having committed several other acts of irregularity in this case, and finally that he passed a decree for Rs. 61,000 in favour of Dadabhai, a sum in excess of the demand. Tarapore was also charged with offering a bribe of Rs. 2,000 to Mr. James Macdonald, to induce him to influence Mr. Wales, Political Agent of Jawar to uphold his decree in Dadabhai's suit.

A Tea Shop-Keeper.

Charged with Administering Dhatura.

BOMBAY, October 17.

At the Mazagaon Police Court to-day, a tea shop-keeper Kaji Shaikh Abdulla of Mahim was charged with administering "dhatura" to one Nasimuddin and nine others with intent to commit an offence. The accused, it has been alleged, gave tea to about twenty Mahomedans including Nazimuddin after taking which they all became sick and Nazimuddin while under influence of that drug walked into the sea and was drowned on the 21st ultimo. The accused declined to make a statement and was committed to the Sessions.

The Karachi Market.

KARACHI, October 15.

Our market continues slack and there are no freight engagements to report this week. Home markets are apparently amply supplied with wheat for the time being while local prices are fairly steady without much offering.

PUNJAB.

A Remarkable Act.

LAHORE, October 16.

The "Civil and Military Gazette" publishes a translation of a letter of the Hindu Postman of the Lahore General Post Office who has offered Rs. 2 monthly from his pay to the Imperial Relief Fund till the Germans are defeated.

The Delhi Conspiracy Case.

Appeal Filed.

LAHORE, October 16.

Appeals against the sentence of death passed by Mr. Harrison, Additional Sessions Judge, Delhi, have been filed in the Punjab Chief Court in cases of Balmukund, Amir Chand and Abadh Behari accused in the Delhi conspiracy case. As the appeals were unaccompanied by copies of Lower Court's judgment, they have been returned to counsel for presentation when copies are available.

CALCUTTA.

The Madras Congress.

Mr. Bhupendra Nath Basu Elected.

CALCUTTA, October 17.

The "Bengalee" understands that Mr. Bhupendra Nath Basu has been elected President of the next session of the Indian National Congress, to be held in Madras.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

HON. APPOINTMENTS FOR INDIAN CHIEFS.

Arrival of Canadian Troops: Unprecedented Scenes.

THE EMDEN'S CONSORT SUNK; ANOTHER CAPTURED.

REPORTED RUSSIAN SUCCESS: AUSTRIAN CRUISER BURNT.

(REUTER'S AGENCY.)

The most notable advance of the Allies has been near Rheims where the Germans had most stubbornly held ground ever since the Aisne battle began. We are told the enemy has been driven back two kilometres i. e. about a mile. The allies are reported to have achieved other advantages also on the Aisne line. The progress at Lens and between Arras and Albert has been notable. The Germans have occupied Bruges and the booty they had at Antwerp seems rather a bit too huge. British naval craft has sunk "Emdens" satellites. A German submarine is said to have sunk a British cruiser in the North Sea. There is a rumour that the Russians have terribly defeated the German army about Warsaw. Austria's internal trouble seems to show active beginning. Slav workmen are believed to have burnt one of her new Cruisers that would otherwise have been launched next Monday. At Przysmal also Austria is reported to have suffered defeat. The Canadian Contingent has landed in England.

GREAT BRITAIN.

Indian Nobility and the War.

Honorary Appointments in the Army.

LONDON, October 15.—The following honorary appointments in the Army are gazetted:—

The Maharajah of Patiala to be Lieutenant-Colonel;

The Maharajah of Idar to be Major;

Rajkumar Hira Singh of Panna and the Maharajah of Jodhpur to be Lieutenants.

The following are honorary appointments to the army during service with the Expeditionary Force:—

Shah Mirza Bey of Hyderabad Lancers to be Captain;

Maharajah Kumar Hitendra Narayan of Cooh Bihar, Maharajah Kumar Narain Singh of Tikari, and Sirdar Jogendra Singh to be Lieutenants.

Regard for Indian Scruples.

Commissariat's Precautions.

LONDON, October 16.—(1-25 P.M.)

The Authorities are devoting great attention to the Indian Troops and the Commissariat is taking every precaution to meet the various observances and restrictions.

Capture of "Emden's" Companions.

Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 16.

The Secretary of state's cable to H.E. the Viceroy despatched at 9-5 P.M. yesterday:—(1) The Admiralty announce (a) H.M.S. "Yarmouth" has sunk "Markomannia" and captured "Pontporus" both previously with "Emden" and also captured sixty prisoners. (b) Official report from Rabaul of the capture of a small German sailing vessel "Comet" with complete wireless station on board.

The Canadian Regiments.

Land at Plymouth.

LONDON, October 16.

The Canadian regiments landed at Plymouth last night.

Arrival of Canadians.

Patriotic Demonstrations at Plymouth.

LONDON, October 15.—(1-25 P.M.)

Never has Plymouth witnessed such scenes as took place on the arrival of the Canadians. The Great familiar liners painted with navy grey, attracted the entire population who cheered throughout the day. Altogether it was an inspiring sight. Quays on the foreshore and hills were packed with spectators. First the Highlanders arrived and then a magnificent shipload of cavalry. Hitherto few have landed. The ships in the evening were ablaze with light. Music and merriment reigned, people and troops contributing to patriotic demonstrations.

Three Days Events.

Eye-Witness Describes.

AMSTERDAM.—(3-35 P.M.)—An eye-witness at the Headquarters says:—The events of October ninth to twelfth need little description. There has

been the usual sporadic shelling which has done little harm. The enemy on the night of the tenth made a fresh assault supported by the artillery against their favourite spot on our line. It proved a costly failure. Our guns were used with great effect. The eye-witness graphically describes the British lines, as all Zig-zag, sometimes east and west, sometimes north and south jutting like promontories into the enemy's territory. "The enemy's lavish expenditure of life has never succeeded in driving us back."

Need for Extended Field of Rifle Fire.

Opinion of an Eye-Witness.

LONDON, October 16.

The Press Bureau states that an eye-witness says that a point which might have caused astonishment to visitors to our entrenchments is the evident indifference displayed to the provision for extended field of the frontal rifle-fire. It is still desirable if it can be obtained without the usually accompanying drawback of direct fire of the hostile artillery, but experience has shown that a short field of fire is sufficient to back the enemy's infantry assaults and by placing trenches on the reverse slope of the hill or behind the crest.

Deadly Nature of German Frontal Fire.

It is often impossible to gain shelter from the frontal fire of German guns. The extent to which cross fire of all kinds is employed is remarkable. Many localities and areas along the Aisne were not swept directly from works on their front, but were rendered untenable by rifle fire from neighbouring features or guns out of sight. Indeed, it is difficult for troops to discover whence they are being fired at. There is a perpetual triangular duel in wooded country in spite of aeroplanes and balloons. Smokeless powder has made localisation and identification of targets supremely difficult.

Christmas Gifts for the Army and Navy.

A Fund Opened by Princess Mary.

LONDON, October 16.

Princess Mary has opened a Fund to provide Christmas gifts for every soldier and sailor. Princess Mary suggests that gifts should take the form of embossed boxes containing tobacco, cigarettes and pipes, while Indian soldiers should get boxes of sweets.

Naval Operations.

ENEMY'S WARSHIPS IN THE NORTH SEA.

Rewards for Information About Them.

LONDON, October 16:

The Admiralty has offered fishing boats rewards up to a thousand pounds for information leading to the capture or destruction of the enemy's warships in the North Sea, also rewards up to two hundred sterling for information leading to the sighting and chasing of warships even though the vessel be not destroyed.

H. M. Cruiser "Hawke" Sunk.

LONDON, October 16.—(12-15 P.M.)

H. M. Cruiser "Hawke" has been sunk by a submarine in the North Sea. It is stated that about fifty out of a crew of four-hundred were saved.

TELEGRAMS.

Admiralty's Confirmation.

LONDON, October 15.—(12-35 P.M.)

The Admiralty announces that the Cruiser "Theseus" was attacked by a submarine in the North Sea yesterday but was missed. The "Hawke" was attacked at the same time and sunk.

"Hawke's" Men Landed at Aberdeen.

LONDON, October 16.—(12-40 P.M.)

A Trawler has landed at Aberdeen three of the "Hawke's" Petty Officers and forty-nine men.

The Health of Armies.

A Sanitary Committee Appointed.

LONDON, October 15.

The Press Bureau says that the Medical Director General reports that the health of the armies at home and abroad is highly satisfactory. To ensure the maintenance of health, Earl Kitchener has established a Sanitary Committee at the War Office and sent the Director-General to the seat of war to inspect thoroughly the medical arrangements.

The Bank of England.

Crowded with Refugees for Exchange.

LONDON, October 15.

Strange scenes are witnessed daily at the Bank of England, which is crowded with refugees changing money. A coffee bar has been installed inside.

The "Comet,"

Captured near Rabaul.

LONDON, October 16.

The Commonwealth Government announces that a German vessel the "Comet" has been captured near Rabaul with a complete wireless station.

British Casualties.

LONDON, October 15.

The following officers have been killed:—Lieut. Blackall Simonds South Wales Borderers, Capt. A. Heime, Loyal North Lancs.

FRANCE.

A Paris Bulletin.

LONDON, October 16.—(4-0 P.M.)

PARIS.—A communique says that yesterday's progress is confirmed. Action of the allies now extends from Ypres to the Sea.

French Communique.

German Trenches Taken.

PARIS, October.—(4-25 P.M.)

A Communique says that the Germans from Antwerp have arrived in Bruges and Thiel district. The enemy on our left evacuated the left bank of the river Lys. The situation between La Bassée and the canal of Lys is stationary. Our progress at Lens and between Arras and Albert is notable. There is no change from Somme to Oise. The enemy is cannonading without pushing the infantry attack. We have advanced between Oise and Meuse, towards Craonne and the north of Prunay. We have taken many German trenches near Beine. Our troops after repelling on the night of the thirteenth, attacks southeast of Verdun progressed on the fourteenth south of Verdun Metz Road. The enemy's partial offensive at Ban De Sapt near Saint Die has been definitely arrested.

Fighting in France.

ALLIES' CONTINUED SUCCESS.

Progress All Round.

PARIS, October 16.

An official statement issued at eleven, last night, says that there have been further gains to-day at several points, namely, on the left wing, north of the river Lys, where we have taken Estaires and also in the centre north and east of Rheims, where we advanced about two kilometres, also in the heights of the Meuse in the Woivre to the south of St. Mihiel and near Marcheville.

Progress of Allies.

Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 16.

A cable despatched at 3-40 P.M. yesterday to the Viceroy says:—The following has been issued by the Press Bureau:—The British troops have been engaged with the enemy towards the left of the Allies' line with the result that the enemy has been pressed back slightly on their flank. The nature of the country in which the fighting has been conducted, it being a mining centre makes rapid progress difficult.

సామాన్య మేధాశక్తి

చిత్త విభజనము.

సామాన్యముగ నందఱును మాతృభాష నిమిషమున భిక్షికి నే యసామాన్య మేధాశక్తి (జ్యోతి) యందురు. ఏదోయొక గొప్పపని యొకనిచేత చేయఁపడలచినపుడు భగవంతుడు వానికొ విషయమునందు కొంత పిచ్చినమ్మకము కలిగించును. సుప్రసిద్ధులగు ప్రాచీన మేధావులలో నొకడగు సాక్రటీసును గ్రీకుజాతికి తత్వజ్ఞుని చరిత్రను గమనింతుము. అతడు విగ్రహములను చెక్కుటయంద సమముడు. అత్యున్నత ధైర్య కాలియగు మహావీరుడు. నీతిశాస్త్రనిర్మాతయగు మహా తత్వజ్ఞుడు. ఇతడు సరంతరము నొకకంతర్ధ్యానమును వినుచుండెను. ఆ ధ్యాన దైవవాద్యని యను శిశ్మవిశ్వాసముతో నతడత్యంత విభేదముడై యాకంతర్ధ్యానమునుండి వినునట్లాచరించుచుండెను. అతనికి యావనమంతురించినది మొదలు ప్రాజాపతానసమయము వరకునుగూడ నతడు సర్వవిషయముల నాధ్యానమునే గురిగా నుంచుకొని ప్రవర్తించెను. అతని భావనలకుగాని అంత రాత్మకుగాని మాటలాడు సమర్థత కలిగియుండెనని తలంపబోవడు. ఒకదయ్యెమోదేవతయో స్వప్నముగ నతనితో మాటలాడుచుండును. ఆ మాట లతనికి మాత్రమే వినుబడుచుండును. దానినే వైదేఖిలు శ్రవణధ్రుమయందురు అనుశీరవాని కూడ దినన పని నతనిచేత చేయింప నెవ్వరికిని తరముగాదు. ఆప్పుడప్పుడతనికి తన్మయావస్థ కలుగుచుండును. పోటీడో ముట్టడిలో నొకనాడతనికిట్టి పాఠశక్తియుకలిగియతడుయద్ధభూమిలో నొకపగలు నొకరాత్రియుగూడ నటులనేయుండెను. మైనిట లదిచూచి యచ్చెరువంది యటనిని సురక్షించుట కతనియట్టును విడిసియుండిరి. మరునాడు మాతృభాషయనుగు సరికతనికి స్మారకమువచ్చినది. అప్పుడతడు ప్రాగ్ధర్మరఖరఖాగమునలంకరించుచున్న యరుకి కిరణ సహస్రభావిభాసియగు భాస్వంతునకు నమస్కరించి నిజనిద్రించునకు మందచందగమనంబున మానముతోచక్కజోయెను. సోక్రటీసుయొక్క యద్ధకాశలముల ననేయతనిశిష్యుడగుక్లెమోఫస్ ప్రాణములదక్కినది. అతడుపిచ్చివాడను నభిప్రాయముతని సమకాలీనుల కెవ్వరికినిగూడలేదు. అతని కలివిశేషమును శక్తివంతముగ మేధాశక్తి గలిగియుండుటచే నతని దృష్టిగోచరులగు వారందరునుగూడ నతనిచే వశీకృతులగుచుండిరి.

ఇంకొకని విషయమాలోచింతము. ప్రపంచముననున్న జనసంఖ్యలో 85 భాగమిప్పు డేమతమనవలంబించియున్నారో యట్టి మతకర్త చిన్న నాటమండియు మూర్ఖాధీనుడుగా నుండెను. మూర్ఖులొకము గలవారికి కొన్నిసార్లు మూర్ఖ కలుగగానే వారు స్థిరబుద్ధిలేనివారుగాజ్ఞీనందురు. మూర్ఖవచ్చిన తరువాత నట్టివారు స్మారకము తెలియని గాథనుగ పిచ్చితనము గలిగి కొన్ని గంటలుమొదలు కొన్నిరోజులు వరకును గూడ నుండురు. మూర్ఖవచ్చుట తగ్గి పిచ్చితనము తరుచుగ వారికి కలుగుచుండును. ఈరోగముగలవారి యందు నీతిధర్మములు తక్కువగాను మతాసక్తి తీవ్రముగాను కనబడుచుండుట ప్రత్యేక లక్షణము గనున్నది. ఈతరేబియాదేశపు మతకర్త గేలియలను దివ్యపురుషుని సందర్శించెను. ఆదివ్యపురుషుడతనితో మాటలాడియుండెను. కొరానులోనున్న ప్రతివాక్యమునుగూడ వాదివ్య పురుషుడు తనకు బోధించినదేమని యామతకర్తకు సంపూర్ణ విశ్వాసముగలదు. ఊర్బలలోక సౌఖ్యములనుగురించి గూడనట్టివ్యక్తిత్వ చైత్రమే యతనికి బోధించియుండెను. శ్రవణక్షేత్రభ్రమలవలన నతడు బాధింపబడుచుండెను. అతనినిగాఢముగ నావరించియున్న మతావేశమును మేఘావరణమున నతని మనశ్చాంచల్యము గోచరముకావలెను. ప్రాచీనముగు యూదుమతమున లీనమగు క్రైస్తవమతము విగ్రహారాధన ప్రాధాన్యములగు బహుప్రాచీనా సత్యమతములునుగూడ మహమ్మదీయ మతోన్పత్తి కారణములయ్యుండెను.

జానాతన ప్రియకారణవాదమునకు సన్నిహితకాల వర్తియని నేననగలను అతడు విద్యావ్యాసంగము గలవాడు. అతడు వ్రాసిన గీతనరసి "ప్రయాణము" లను గ్రంథమువలన నతడు సుప్రసిద్ధుడు కాగలిగెను. అతడు బధిరత్వమువలన 50 ఏండ్లు శ్రమపడెను. తత్కారణముననే యతని కంతరంగమునగూడ శ్రమకలిగినది. కొంతకాలము పిచ్చియైతాహము కొంతకాలము కేవల నిరత్యాసము ఒకప్పుడు కోరితీవ్రత ఒకప్పుడు మందమతియునుగూడకలుగుచుండిరానురానువంకర నడకయు సంధ్యయునుగూడ ప్రాప్తించి చివరక మూగవాడై పోయెను. హాస్యరస పోషకుడగు నీమహాకవికి బ్రహ్మ

సృష్టిమమన రోగము కలిగి చివరకు మతిఃపీను నొనర్చినది. తక్కువెట్టుటలో కెయినానాద్యు పద్ధతిని కనికెట్టివనన గణితశాస్త్రజేత్రప్రజ్ఞను గణితశాస్త్రజ్ఞులందరు నెరుంగుదురు. ఈమహామేధాసంపన్నుడు తన కిష్టపడినములను పిచ్చి వాగల నిలయమన గడపియుండెను. గణితశాస్త్రములో నగు మాన ప్రజ్ఞయు నశ్శిధికమగు కావ్యపరిజ్ఞానమునగూడ గలిగి పరివర్తనములు దొరతనమువారి కొలువుకొలిచి సంఘమునందు విశేష గౌరవమున కితడు పాత్రువయ్యుండెను. అతని నొక్కసారి చూచినవారికిగూడ నతని యుదారస్వభావము హృద్గోచరమగుచునే యుండెను. అట్టివాడు మతిస్థిరమునకును పిచ్చితనమునకును మధ్యనూగలాడుచున్నాడని యెకరైన ననుకొందురా? బాధాకరమగు పరిహాసము. దానికి ప్రవర్తనము రాగ తీవ్రతమున్నగు గుణముల కతడు లొంగిపోవుటచే నతనివలన లోకులకు బాధకలుగకుండుట కతనిని 15 సంవత్సరములు నిర్బంధమున నుంచవలసివచ్చినది. అప్పుడే మేధావత్సణములను మొదటకనుబరచి తరువాత కొరపిచ్చితనమునబడి, రాను రాను గాడోన్నాదమునకు వత్తుడై యచిరకాలముననే యతడు మృతి నొందెను. అతనిగల అద్భుత మేధాశక్తివలననే పిచ్చితనము కలిగినో పిచ్చితనముకలననే మేధాశక్తి కలిగినో మానసిక శాస్త్రజ్ఞులు నిర్ణయింపవలసియున్నది. అంటి నెట్టివ

హిందూదేశపు సేన

రాజపుత్రులు, సిక్కులు, గూర్ఖలు.

యద్ధము చేయుటలో రాజపుత్రులు, సిక్కులు, గూర్ఖలు, వీరికిగల గుణాతిశయములను గుఱించి డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రికలో వైశ్వికతో వ్రాయబడి యున్నది. వైముద్గుగను గురించి వ్రాయబడియున్నదే గాని, యందు మహమ్మదీయులనుగురించి యెట్టి ప్రస్తావనగాని చేసియుండలేదు. మహమ్మదీయుల గుణ సామర్థ్యాతిశయములు వారి వారి యనికపట్టుల ననుసరించి యుండును. మనదేశపు పాలి మేరయందు వసించు ఆఫ్ఘన్లు, అక్కిడీలు, ముసాదీలు, మోమాం దులు, వజీరీలు, బూనర్వాలు, డెలూచీలు, మున్నగువారు సేన యందు ముఖ్యులగుచున్నారు. వీరు యద్ధమునై యున్నతా దర్శముగ భావించి పోట్లాడువాడు. వెనుకకు మరలివచ్చుట కన్నను, యద్ధరంగమునందు మరణించుటకు సర్వసిద్ధముగ నుండువారు. కానీ, అటుల జచ్చులోపల వయిరల సేనలలో తా మెందరిని చంపగలుగుగరో అందరిని చంపునట్టి స్వభావము గలవారు. గాజీలు లేను ప్రాణములనుగూడ సరకు నేయక శత్రువులవై మరలి రనగా విని, మూఢభక్తితోగూడిన వెట్టి సాహసముని గాజీ లనుకొందురు పరిహసించుచుదురుగాని, వారి సాహసమును చూచినవారు యద్ధవీరున కుండవలసిన సాహస గుణమే వీరియందు గలదని క్లాఫ్సించక మానరు. మన రాజధాని లోను మహమ్మదీయులు నున్నారని, వీరియందు నాగరిక మెక్కువగను, సాహసము తక్కువగను కనబడును. ఉత్తర దేశము లందుండువారట్టివారుగారు. వారికిసాహసమెక్కువ. యద్ధ వీరులుగ నుండుటకు వారెంతయు నర్హులైయున్నారు. పంజాబు పటాలములలో వారే యెక్కువ మంది గలరు. వారు దృఢ గ్రాత్రులు. వారికిసాహస మధికముగగలదు. సంగ్రామానురక్తి యశ్శిధికము. ఏ యద్ధమునందుగాని వీరి పరాక్రమ మెయెక్కువగ నుపయోగము కాగలదు. వీరు వడసియుండు పారితోషికములె యిందులకు ప్రత్యక్ష నిదర్శనములు.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫు యీ తీరున వ్రాయుచున్నది. ప్రాస్తు దేశపు పాలిమేరవద్ద యద్ధము చేయుటకు వెట్టి ముందుసేన ఈజిప్టు సురక్షణకాఢము తొలదొలత పంపబడిన సేనయే యయినను, లేదా, ఆ సేనలో నొకభాగమేయయినను, కావచ్చునను నూహ నిజమైయెడల, ఆ సేనలో రాజపుత్రు లుండ వలయును, సిక్కులు, గూర్ఖలు గూడ నుండురు.

రాజపుత్రులు:—ఇండియన్లో నాల్గముఖ్య తెగలవారుగలరు. త్మత్రియులు రెండవతెగవారు రాజపుత్రు లీత్మత్రియుల ప్రతి నిధులే. తొలదొలత నీత్మత్రియులె మొదటితెగవారు. కాల క్రమమున తమకన్న నెక్కువయధికత్వము గడించిన బ్రాహ్మణులయందు వీరికి క్రోధము కలిగిన. బ్రాహ్మణులు క్రమ క్రమముగ పరిపాలనాధికారములను తమయధీనము చేసికొనిరి; తాము పాలకవంశమున దేనిగాని తమలో స్థాపించుకొనకున్నను, రాజులపేరుపెట్టి యానెపముతో తమయధికారములను చెల్లించుకొనుటతో తృప్తికలిగియుండిరి. భారతీయ పరాక్రమముయొక్క చరిత్రయే రాజపుత్రప్రాసముయొక్క చారిత్రము. అలనాడు చిత్తూరు మట్టదేశమునదేశపుడు దానిరక్షణకై పోరాడిన రాజపుత్రుల శౌర్యము లేని రాజపుత్రు

డొక్కడు గూడ నిప్పటి నే నల లో లేడు. వెనుక ఇదార్ మహారాజుగారును, బోహ్మూరు కి బంటు గారును, ఆంగ్లేయులకు నంతిగ్రాత్రుడను అగు సర్ ప్రతాపసింగు గారు ఆర్యము రాజపుత్రులనుట, యీ గొప్పపదయోత్ర లోనుండిన రాజపుత్రవీరుల గౌరవ విశేషమును ఆంగ్లేయులకు వెల్లడిచేయుచున్నది. శత్రువునకు లాభకుటకుపూర్వమే ప్రాణత్యాగము చేసికొనుట రాజపుత్రుల స్వభావమని చెప్పబడుచున్నది. ఉదయపురు మహారాజుగారు మొదలు త్మత్రియ జాలిలోచేరిన (యద్ధరంగమునందలి) సామాన్య సేనకుని పర్యంత మెల్లనును గౌరవమునందెక్కువ దృష్టిగలవారు. మానము పోయినవెనుక శ్రీజన్మ మెఠిపానమో, రణరంగమునందోడి పోయినపిమ్మట పురుషుని జన్మము నంతపానమైనదని వారి యభిప్రాయము. రాజపుత్రులు యద్ధముచేయుటయే ముఖ్య వృత్తిగ గలవారు. వీరిపూర్వచారిత్తము, పూర్వోన్నత్యముదొడ్డవి. నేటికిని వారి శౌర్యపరాక్రమములు శాసనీయములు. పర్యవసాన మనుకూలముగ నుండునటుల తోచినను తోచకున్నను యద్ధము ప్రారంభమైనపుడు వారందరు నించుకేనియు తామ సములేక తమంతటతామే రణరంగమునకు వెళుదురు.

సిక్కులు:—వీరు పంజాబుదేశమునండి రప్పింపబడిన యోధులు. అమృతసరోవరము వారి ముఖ్యస్థానము. సంగ్రామము వీరికి ముఖ్యమగు వృత్తి. ప్రాధికన్న నొకదెబ్బ శ్రేష్ఠతరమునుట వీరి విశ్వాసము. ఐనను, అమృతసరోవరము నందలి ముఖ్య (స్వర్ణ) దేవాలయమునందు మశ్నగ్రంథమును పఠించుచు ప్రార్థించుపద్ధతి రోజును ఆగలంబింపబడుచున్నది. భారతీయ సేనలలో ముఖ్యులగువారిలో నీతెగవారిొక్కరు కరాచీమొదలు హాంగ్ కాంగుదనుక పోలీసువారెగూడ కొందరు సిక్కులుగలరు. సిక్కులెల్లప్పుడును రాజధిక్షిగిగివలించుచుండురు. రాజపుత్రులవలె వీరును మరణమును లక్ష్యవెట్టరు; వారికన్నను వీరికి నిర్భరస్వభావ మెక్కువ. ఆంగ్లసామ్రాజ్యముపట్ల సిక్కులకు గల రాజభక్తియు, దెట్టిలోపమును గలుగజాలదు. ఇట్టియూహను, 1857 వ సంవత్సరమున ఆరగా, ఆంగ్లేయులు సిక్కులను జయించిన పిమ్మట కొలదికాలముననే ఇండియాలో జరిగిన మహావిప్లవమునందు వారు పూనికమై నాంగ్లేయులతో గూడి పనిచేసియుండుటయే గొప్పఅధారము వారు యద్ధముచేయుటకే జీవించు చున్నారు; ఆంగ్లేయసామ్రాజ్యమునకు సహాయపడు సమయము తమకు సంఘటిల్లవలయునని యనవరతము ప్రార్థించుచుండువారు. వారి కిప్పుడు సమయము దొరకినది; దానిని వృథావోసనీక వారు నన్నిని యోగపఱచుకొందురు.

గూర్ఖలు:—వీరు మహావీరులు. యద్ధమునందు వీరులు. వీరికి చాల భయపడవలసియున్నది. పగటిపూట వీరు నేరుగ బాణములువేసి చిఱుతలవలె కడుశ్రీముముగ దాగుదురు. రాత్రివేళలలో ననేకులను జంపి చాలనవ్వుము కలుగజేయగలరు. కుక్రేయనునది వారికి ముఖ్యమైన ఆయుధము. వీరు చావునకించుకేనియు జడియరు. వీరు నేపాళమునండి రప్పింపబడినవారు. ఇప్పుడు భారతీయసేనలో నీ తెగవారింనుమించు 20 వేలమంది గలరు. యద్ధమున తోడ్పడుటకు యున్నట్లై న వారిలో నేపాళ మహారాజుగారు మొట్టమొదటవారు. అవసరమున్నయెడల వై యట్టి గూర్ఖాయద్ధ వీరులను మఱి నలువదివేలమందిని యీ మహారాజుగారు పంపగలరు. ఇప్పుడు యూరోపునకు వెల్లిన వైస్యమునందు రాజపుత్రులు కొందరే యున్నయెడల మత విషయకమగు యెంగయె యందులకు కారణమని యూహింపబడుచున్నది.

జానా ద్వీపము.*

(వైదిభొట్ల లక్ష్మీనరసింహముగారు.)

రాతుకన్యక:—ఈమె పేరు "జయకన్యక"ని రాణి." కాని, సామాన్యముగా నీమెను "రాతుకన్యక"యనెదరు. ఈమె హయవర్ధనమహారాజుయొక్కకన్య. ఈమె మోజోప పితరాష్ట్రమును 1828సం॥రం మొదలు 1858 సం॥వరకు పాలించెను. ఈమె పెండ్లిచేసికొన నొల్లక చాలకాలము యోగినిగానుండి తుదకొక అశ్వక్షుకునికివశక్తిని యగుటచేత నీమెయందు జనలు అనూయాగ్రస్తలేరి. అందువలన నీమె యొకకొలను లోపడి ఆత్మహత్యక గావించుకొనెనట! ఈమె పగలోకగతురా లగునప్పటికి యీమెకుమారుడగు హయవర్ధనమహారాజు బాల్యదశలో నుండెను.

* రెండవవ్యాసము పెట్టెంబరు 18 వ తేది సంచికలో ముద్రింపబడినది.

అక్రమములు:—ఇతడు హయకర్షణని బాల్కన
తల మోజోపహిత రాష్ట్రమును 1850 సం॥ మొదలు
1859 సం॥ వరకు పరిపాలించెను.

ఉదయనరాజు:—ఇతడు 1850 సం॥ ప్రాంతమున
“సురాధ్యయ” రాష్ట్రాధిపతి. ఇతడు తనరాష్ట్రములోని మోద
కర్తల జలమండలమును గట్టించుటయేగాక, రాజకీయక
మరణించిన కొలనుతోడ నుండు “పశురావ” రాష్ట్రములోని
చండకర్తల “చండియవపుత్రి” యను నాలయమును కూడ
గట్టించెను.

గజమాడు:—ఇతడు జయవిష్ణువర్ధన్ మహారాజయొద్ద
1851 వ సం॥ ప్రాంతమును ప్రధాన మంత్రిగానుండి సింగ
సారి రాష్ట్రాధిపతి నోడించి సింగసారి రాష్ట్రమునుండి
“సుపీతంగు” అను రాష్ట్రమేర్పరచుకొని స్వతంత్ర
రాజయ్యెను.

అంకవిజయండు:—ఇతడు 1400 సం॥ ప్రాంత
మున మోజోపహిత రాష్ట్రపు ప్రభువు. ఈతనికాలములో
మోజోపహిత రాష్ట్ర మన్నివిధముల ధంధావ్యాదలయల
దుగుచుండెను. ఇతడుగురి పరాక్రమవంతుడై 21 రాజు
లను గెలిచి సుప్రసిద్ధిపములో కొంతభాగమును భరణిద్వీప
ములో కొంతభాగమును తనరాష్ట్రమునకు గలుపుకొనెను.
ఇతనికొమార్తెను “రాణకరచామత్” అను మహమ్మదీయ
మతస్థుడు వివాహమాడెను.

పంపాహగిరియండు:—ఇతడు 1580 సం॥ము
ప్రాంతమున “శ్రీభుజి” రాష్ట్రాధిపతిగ నుండెను. ఇతడు
తనరాజ్యమును తనవెద్దకుమారుడగు “పంగేరం మార్తవిజ
యండు” అనువానికిని, తనతండ్రి కుమారుడగు “పంగేరం
కర్తవిజయండు” అనువానికిని బంచిపెట్టి తనమూడవ
కొమారుడగు “పంగేరం నంకకర్త” యనువానికి భర
ణము నిప్పించెను. కాని రాజ్యమును పంచుకొన్న యిద్దరును
ముసల్మాన్లకు మరలించిరి. మార్తవిజయండు “సుల్తాన్
సైఫు” అని పేరుపెట్టుకొనెను; కర్తవిజయండు “సుల్తాన్
అసం” అని పేరుపెట్టుకొనెను. వీరుభయము తృణజయిని
మూలమున మూతరం రాష్ట్రముతో కలహించి చెజసాలయం
దుంచుటచేరి. వీరు విజయదలచేయబడిన వెంటనే వలండా
(డచ్చి) వారి కళమేరి.

తృణజయండు:—ఈతని కాలములో మార్తవిజయం
డు; కర్తవిజయండు కారాగృహప్రాప్తి కొందిరి.

ఈవైన సంగ్రహముగా నుదాహరింపబడిన కొన్ని
ప్రాచీన రాజనామములు గాక కాననాదులవలన “నరపతి
రాజు, పూర్వప్రభు, పురూరపుడు, నూతనిజయండు, క్యాగిగుణ
ధర్మ మొదలగు రాజనామములు కానవచ్చుచున్నవి. కాని
వారిగూర్చి కాని, వారి కాలమునగూర్చి కాని యేమియు
తెలియనందున విరళించలేదు. ఇకముందు చేయబడు ప్రయ
త్నములవలన నంతయుఁ దెలియగలదు.

ఈద్వీపపు ప్రభువులయొద్ద నందు ముఖ్యముగ మోజోప
హితరాజులయొద్ద గొప్పవైభవము లుండుటయేగాక బలిష్ఠ
మగు నాకాదేశముకూడ నుండెననియు, నీద్వీపవాసులు సము
ద్రమునిద ప్రయాణము చేయటయందలినిపుణు లనియును
సాశ్వాత్య చరిత్రకారులు వ్రాయుచున్నారు. ఈద్వీపవాసులు
హిందూదేశమున “కైంగి” అనగా, కిలింగ అని పిలిచెదరు.
ఈద్వీపమునకును హిందూదేశమునకును క్రీ. శ. 12 వ శతాబ్ద
మునగకు రాకపోకలు కడుతరుమగ జరుగుచుండెను. కాని, 11వ
శతాబ్దమునంచి మహమ్మదీయులు హిందూదేశమునై దాడివె
దలి దేశమును దోచి నారంభించినందున తమయిండ్లను విడిచి
దూరప్రయాణములచేయుటకు హిందువులును, ఈద్వీపమునం
చి హిందూదేశమునకుఁ బ్రయాణముచేయుటవలన దోపిడిగాం
డ్రుగు నప్పటిమహమ్మదీయులచేతులలో చిక్కువలసినచున్నను
భీతిచేత నీద్వీపవాసులును, రాకపోకలు మానిరి! హిందూ
దేశము మహమ్మదీయుల స్వాధీనమైనపిదప క్రమముగా మహ
మ్మదీయులు మలయదేశముచేరి తద్వారా సుమిత్రద్వీప యవ
ద్వీపములు చేరి 1478 సం॥ ములో మోజోపహితరాష్ట్రాధి
పతియగు “బ్రహ్మవిజయండు” రాజు నోడించి రాజ్యమును
స్వాధీనపరచుకొని నిరంకుశాధికారముతో మతవ్యాపక చేయ
సాగిరి. కాని, 1500 సం॥ ములో పోర్చుగీసు (బుడతకియ)
వారు ఈద్వీపమునకు ప్రవేశించిరి. అయినను వారు రాజ్య
మును స్థాపించుటకుఁబడెరి. 1598 వ సం॥ములో వలండా
(డచ్చి) వారు ప్రవేశించి వర్తక మారంభించి 1646 సం॥ ర
ప్రాంతమున నీద్వీపమును స్వాధీనపరచుకొని 1811 వ సం॥ము
నరకు పరిపాలించిరి. 1811 వ సం॥ములో డచ్చివారిని
తొలగించి అంగ్లేయునద్వీపమును స్వాధీనపరచుకొని 1816 వ

సం॥ మునరకు పరిపాలించిరి; కాని, 1814 సం॥ ఆగష్టునెల
18 వ తేదీన డచ్చివారికిని అంగ్లేయులకును జరిగిన “లండన్
సంధి” వలన నీద్వీపము డచ్చివారికి మరల నీయబడి యిప్పటి
కిని వారిస్వాధీనములోనే యున్నది.

ఈ ద్వీపమునకును ఆఫ్రికాఖండపు తూర్పుతీరమునకును
చిరకాలమునుంచి రాకపోకలు జరుగుచుండెననియు క్రీ. శ.
1813 సం॥ములో “జాంజిచారు” దేశమునుంచి యవద్వీపపు
ప్రభువాకడు “సీగ్” బాగిసలఁ దెప్పించి చినాకేశపు చక్ర
వర్తియగు “చంతాంగు” గాకి నజరానా పంపెనని చినా
దేశపు చరిత్రకారులు వ్రాసివారు.

ఈ ద్వీపమునందును హిందవులసంఖ్య హెచ్చుగా
నున్నది. బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య శూద్రులును తదితరు
లును కలచార ధర్మములంతగా పాటించుటలేదు. ఇందుకు
కారణములు (1) మాత్స్యభూమియగు హిందూదేశముతో నీ
ద్వీపవాసులకు ఆరేకు వందల సంవత్సరములనుంచి యెట్టి
సంబంధము లేకుండుటయును (2) మహమ్మదీయుల తొంద
రలవలన కలచారాదులఁ బాటించుట కవకాశము లేకుండు
టయు నైయున్నది. అనగా కలచారాదులు బొత్తుగా శూన్య
మని యెంచరాదు.

మూడు 1000ల క్రిందటివరకు బ్రాహ్మణాధిపించువు
లతినులభముగ సముద్రయానము చేసి ద్వీపములలో వైతము
రాజ్యముచేసిన టిందవలన స్పష్టమగుచున్నదికదా! సముద్ర
యాననిషేధ మపుడేమయ్యెను? అప్పటి కట్టినిషేధ మంతగా
పాటించబడలే దనవలయును; లేదా, అప్పటి కట్టి నిషేధము
లేదనవలెను. అప్పటి కట్టి నిషేధము పాటించబడనియెడల
నిపుడే పాటించబడవలెను? అపుడట్టి నిషేధమే లేనియెడల
నీ నిషేధ మెప్పుడెందుల కేర్పడినది? ఈ చివరప్రశ్న క్లుప్త
మెద్దియో కొంచెము యోచింకము. మహమ్మదీయులు భరత
ఖండమునై దాడివెదలి, ఒకప్పుడు దేశమును దోచి కొల్లగొట్టి
యు, మఱియొకప్పుడు దేశమును యధర్గంగముగా మార్చియు
నల్లకల్లాలము చేయుతేరిని ప్రజలు సముద్రయానము చేసి విదేశ
శంబులకేగుట అపిదవాయకంబని యెంచి అప్పటి హిందూ
ప్రభువులు సముద్రయానమును నిషేధించిరిని లోచనమున్నది.

మలయద్వీపములకును హిందూదేశమునకును గడచిన యేదె
నిమిదివందల సం॥ ములనుంచి రాకపోకలు లేకుంకటచేతనే
కదా యాద్వీపవాసులకు హిందూదేశమునకు దెలియకున్నది;
మఱియో, మనకు యాద్వీపమునంగతి తెలియకుండుటకు నిదియే
కారణముకదా! ఇట్లు ఇంతకాలమునంచి మాత్స్యభూమియగు
భరతఖండముతో సంబంధములేని యవద్వీపవాసులు భారత
యధ్యము (బ్రతయండు) కూడఁ దవద్వీపముందే జరిగింతుల
యెంచుచున్నారు!

ఆంధ్రసోదరులారా! మలయద్వీపములకుఁ బ్రభుమమున
వలసపోయినది మనపూర్వులేనని మనము స్మరించుకొనవలె
దును, వారిచైర్య స్మైర్యాదలను నాకాయాన నిపుణతయొ
మనము తలంచుచున్న పుడును మనమనోవిధులెంత యుత్సాహ
పూరింతులగునో యోచింపుడు. ఇట్లు హిందూరాజ్యలక్ష్మీ
యెన్ని దేశముల నక్కాలంబున వశపరచుకొనెనో మనము
యోచించుట మనవిధియై యున్నది. తక్కినదేశములగూర్చి
కూడ సంగ్రహముగనే నాశక్తికొలది ముందు వ్రాయఁబూని
నాడెను. ప్రాచీనచరిత్ర వ్రాయటయే నాముఖ్యోద్దేశ్యమగుట
నాధునికచరిత్రను వ్రాయలేదు. చదువరులకు విమగుకలుగకుండ
ప్రాచీనచరిత్రమును సాధ్యమైనంత సంగ్రహముగనే వ్రాసి
నాను.

ఆస్త్రియాదేశపు స్థితి.

ఆస్త్రియా దొరతనమువారలెచురుకుగా నోట్లనచ్చువేయించు
చున్నారు. టంక సాలలో నాజెములకతయూరచేయించుచున్నను
స్థితి సంతాపకరముగనే యున్నది. కోట్లకొలది జరుగుచున్న
బ్యాంకుల వ్యాపారము ధ్వంసమైనది. బ్యాంకులవారి కందు
వలసనాగ్రహము కలిగియున్నది. పండినపంటలను, కోయటకైన
పిలులేకుండ నున్నది. కాంతనయములయందు వైతము వియ
న్నాలో నావారపదార్థములు దొరకుట కష్టము. ఇప్పుడచట
కఱపు తటస్థించుటకు సిద్ధమగునన్నది. వైతకులకచ్చు రొట్టె
లలో చవకకము రొట్టెలు మాత్రమే ప్రస్తుతము
దొరుకుచున్నవి. అవియైనను విస్తారముగలేవు. పనులపోయిన
వారికిని చీదవాండ్రకును ప్రాణనకటముగ ధరలుమిక్కిలి
వెగిపోయియున్నవి. దోద్రులగు ప్రజలు తమయాగ్రహము
నంతయును విదేశీయులవైని చూపించుచున్నారు. ప్రజలు
గర్వియుకలను నడిపిగలలో పట్టపులు ముక్కలక్రింద లీప్తి
చేయుచున్నారు. పెద్దయనల దుకాణములను దోచుకొను

చున్నారు. రక్షకభటు లీడుండగములను కన్నలార చూచు
చుండియు కలిపించుకొనకుండుచున్నారు. రమ్యదేశపువార్తా
విలేఖకులిద్ద రాకనాడు తమగదులలో నుదయ భోజనము
చేయుచుండ తుపాకులు కాల్చి పోలీసువారు వారిని చంపి
వేసిరి. విదేశవార్తావిలేఖకులను 5 గురిని చెరసాలలోనొందిరి.
పరానురాధాభారి తనతోగూడ తీసికొనిపోవ ప్రయత్నించిన
పరానుశ్రీల నెదుగురిని (పిల్లలను పెంచుపని చేయువారు)
వైషమలో నాపివేసిరి. ఆస్త్రియాలో నివాసమేర్పరుచుకొనిన
విదేశీయులనుగూడ వారి యిండ్లలో నుండ నీయక
ప్రత్యేకస్థలములకు కొనిపోయి యచ్చట కాపుదలలో
నుంచుచున్నారు. అనేకపట్టణములలో పోట్లాటులు జరిగినవి.

శ్రీ కల్వనల్లి గ్రంథనిలయమునభ. భద్రాచలము:—కడ
చిననెల 23 వ తేదీని శ్రీరామగుండ్రుని యాలయ చిత్రికూట
ములో శ్రీ కల్వనల్లి గ్రంథనిలయముయొక్క ప్రథమవార్షిక
సభ జరుపబడినది. మా నెకండరిస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయు
లగు శ్రీయంత గాడేపల్లి. వెంకటేశ్వరులు బి.ఏ., ఎల్.టి.,
గారు అగ్రాసనాధిపత్యము స్వీకరించిరి. ప్రప్రథమమున గొట్టు
పుల్ల శ్రీనివాసాచార్యులుగారిచే దైవప్రార్థన జరుపబడెను.
తదుపరి నిలయకార్యదర్శి శరణ్ గోపం. రామసుబాచార్యులు
గారిచే సభకు రాజాలనివారిలేఖలు, గత సంవత్సరచర్య చదువ
బడెను. తరువాత జవ్వాది పురుషోత్తంగారిచే లక్ష్మీనిగురించి,
శ్రీయంత శరణ్ గోపం. రామసుబాచార్యులుగారిచే దానమును
గురించి శ్రీయంత అ. రామకేవలయ్యరు సుబ్బనర్యయ్యరుగారిచే
విద్యాదానమునుగురించి, శ్రీయంత వేములు ముత్తేశ్వరశర్మ
గారిచే దేశభాషనుగురించి, శ్రీయంత గోపరాజు శ్రీరాజు
గారిచే “ఆంధ్రభాషా సాంకర్యమునుగురించి, శ్రీయంత కొ
త్తూరు వెంకటశాస్త్రిలుగారిచే ఆంధ్రదేశ పూర్వోన్నతభితిని
గురించి యుపన్యసించుటచేను. పిమ్మట ఆవాటిసభ యగ్రా
సనాధిపతిగారగు శ్రీయంత గాడేపల్లి. వెంకటేశ్వరులుగారు
తమ నిర్మలవాక్కులతోను లేటపత సభ్యులనునంబులు రంజి
లునట్లు ఉపన్యసించిరి. పిదప సభ్యులకు తాంబూలాదులతో
సభ ముగిసెను. ఇదివరలో పరిష్కరించినప్రకారము 23 వ
తేదీని ఆనాథులకందరికి అన్న దానముచేయబడెను. ఈ అన్న
దానవిషయమై మాకు సాయమొనర్చిన తూము లక్ష్మోరావు.
పంతులుగారికి వందనములర్పించుచుంటిమి. అని ఒకసభ్యుడు
వ్రాయుచున్నాడు.

ఆరెంపూడి అన్నవరంలోని అన్న సత్రము:—మాగ్రామ
ముననున్న “అన్న సత్రం” పూర్వము మహాన్న తిదశ నుండుండి.
ఆసేతుపామవత్సర్వతే ప్రాంతముదనుక గడుభ్యాతికొందె.
ఇప్పుడన్ననో! గడపీసనీలియందుండి బాలసారులకు వాస
యోగ్యము గాకయందె. రానురాను జమిందారులకు రాబ
దలు తక్కువై సత్రపునయములను దగ్గించిరి. ఇంతియేగాక
ప్రస్తుతమును పరిపాలకులు పురుషులుగాక స్త్రీయైయుండు
టచేసి స్వయముగ దమ వ్యవహారములకు జక్రపరులు
లేదు. ఇప్పుడైనను అట్టి భ్యాతికొందిన సత్రమున కేవలము
భోజన సదుపాయములు లేకుండ జేయలేదు. నెల 1 కి
రు. 60-00 ల నొసంగుచున్నారట గాని అయ్యిది సరియైన
వినినా గమునకు కచ్చుటలేదు. జేటికి సుమారు రెండునెలల
నుండి గుమాస్తాగారు కానరాదు. ఏగ్రామమో ఔషధనేవ
నిమిత్తం దయచేసిగట. సత్రమునందు ఆదితి ఆభ్యాగతులకు
నన్న మొసగుట లేదట! బావాటిల మొర్ర నాలకించువారే
లేరట! ఇదిగాక నాల్గూమసములక్రింద సత్రము మరమ్మత్తుఁ
జేయించెదమని సత్రము యావత్తు వెకవ్వదీసివేసిరి. ఇంతదనుక
మరమ్మత్తులేదు. కల్పాక్షర గానరాడు. యాత్రికులు బాట
సారులు నివసించుటకు పిలులేదు. ఈమధ్య గుడిసిన వ్వము
లచే గోడలుగూల సిద్ధపడినవి. అని ఒక గ్రామవాసి వ్రాయు
చున్నాడు.

భట్ల వెనుమర్రు శ్రీలనభ:—ఈనెల 6వతేది సాయం
కాలము బాలికాపాతశాల భవనమున శ్రీమతిలింగమనేనినాగ
భూధ మాంబగారి యాధ్యక్షత్వక్రింద నొకసభజరిగినది. గ్రామ
ములోని చాలమంది శ్రీలువిచ్చేసిరి. శ్రీమతికల్లూరు పల్లినర
సాంబగారు శ్రీవిద్యనుగూర్చియు, శ్రీమతిపర్వతేశ్వరీ అన్న
పూర్ణాంబగారు శ్రీధర్మములనుగూర్చియు, శ్రీమతి కోగంటి
రామరత్నాంబగారు బోధితమశాస్త్ర విధిషి. మఱియగు
“భానా” యను నామెనుగూర్చియు, శ్రీమతి చలసాని
బూబమాంబగారు అలిబాల్యవివాహముల వప్తముగూర్చియు
నుపన్యసించిరి. అనంతరము సభాధ్యక్షురాలు శ్రీధర్మముల
గూర్చి యుపన్యసించిరి. పిమ్మటగొట్టెపాటి నరసమ్మగారి
చేతును, శ్రీమతి సదరు నరసాంబగారిచేతును నొసంగబడిన
అరటిపండ్లు శర్మరాదులు ఆంధరికిని పంచిపెట్టబడి సభ
ముగింపబడినది.

వృత్తాంతలేఖలు

నెల్లూరు వార్తలు.

[ఒక విలేఖరుని యొద్దనుండి]

కాలమానము.

నెల్లూరు ఆక్టోబరు 12:—నేటికి మానవజాతి మునుండి మంచినీళ్లు తరలించుచున్నవి. పగలు మేఘములు కమ్ముకొని మునుగుపట్టియున్నను రాత్రులు చక్కనివెన్నెలలు కాయుచున్నవి. స్పృహకము మొదలగు వ్యాధులింకను పూర్తిగా మొదలటలేదు.

నాటుబండ్ల సమస్య.

పుర పాకశుశ్రీ సంఘము వాళ్లెవరిచనవట్టముల కిచ్చగింపక నాలుగు దినములనుండియు బండ్లవ్యాధుల సమస్యగట్టి బండ్లుకొంటుంటేదు. స్వంతబండ్లుగలవారికి తప్ప మిగిలిన వారి కందరికి ఈవర్షములో నడచిపోవుటకు చాల కష్టముగా నున్నది.

సంగ్రామ సహాయధి.

శ్రీభానోదయ సమాజమువారు సంగ్రామధి సహాయమునకై యొక “నాటకమాలిక”ను ప్రదర్శించిరి. శ్రీ దివాను బహదూరు ఆర్. రామచంద్రరావు సాహేబు జిల్లాకలెక్టరు గారు సహాయముగా విచ్చేసిరి. నెల్లూరుజిల్లా జడ్జిగారగు హ్యూరీస్ దొరగారు ప్రదర్శనమునకు రాకున్నను పదిరూపాయల టిక్కెట్లను బుచ్చుకొనిరి. నాటిరేయి యెనుబదియారు రూపాయలమాత్రము టిక్కెట్లమూలమున వసూలయ్యెను. అందుఖర్చులు పోను నలుబది రూపాయలు సంగ్రామధికి నొసంగబడిన.

గూటాల వార్తలు.

[ఒక విలేఖరునియొద్దనుండి]

కాలమాన స్థితి.

గూటాల ఆక్టోబరు 10:—ఇదివరకు భారతద బ 80 వరకు అపరిమిత వర్షములు కరిగినవి. అది లగాయతు నేటి వరకు ఉష్ణద్రవమయిన యెండలు కాయుచున్నవి. సగుటున కాలమానము అనకూలముగానే యున్నది. చెరువులలోను కట్టలలోను కావలసినంత సమృద్ధిగా నీరుండెయున్నది. వరి పంటములు బాగుగానేయున్నవి. అధిక వర్షములవలన మెరక సస్యములు నిమిత్తము విత్తనములచట్టుట దుష్టమని రయతులు చాల ధయపడిరిగాని యిరువది రోజులనుంచి అతి తీక్షణముగ కాయుచున్న యెండలవలన మెరక పంటములు బాగుగా నున్నవిగాని జొన్న ఉలక సెసర వగయిరా మెరక సస్యములు అమితానందముగా చలుకొనుచున్నారు.

వర్షకము.

ఈ సంవత్సరము వర్షములకు కలిగినవట్టము వ్రాయ నలవికాదు. ధాన్యము బస్తా 1కి ఖర్చుల సయితము రు 6-0-0 చొ॥ గిట్టినది. ఇప్పుడు బిల్లరగారు 1కి రు 17, 18-చొ॥ అమ్ముచున్నారు. బోటగా కొనేవారు కనవించరు. జల్లి నీరును బస్తా రు 5-0-0 చొ॥ ధరఉన్నట్లు తెలియుచున్నది. పచ్చ జొన్నలు ఖర్చులు సహితము యప్పటికి పుట్టి రు 5కి రు 6కి చొ॥ గిట్టినది. ఇప్పుడు పుట్టి రు 45 చొ॥ అమ్ముచున్నారు. అముదాలు ఖర్చులు సహితం బస్తా రు 10-4-0 చొ॥ గిట్టినది. ఖరీదు తిరుణములో బస్తా 1కి రు 10-8-0 ధరఉన్నదిగాని మామూలుగా అమ్ము తిరుణమింకను ముందు ఉన్నదనే అత్యంత అప్పుట్లో అమ్ములేదు. ఇప్పుడు బస్తా రు 9-8-0 చొ॥ ధర ఉన్నది. మిగతా వులకలు మినుములు వెనలు కందులు వగయిరా అపరిమితములకు వికేసింపి ధరలు వచ్చినవిగాని యీ సరకుల పంట తిక్కువగుటవలన నిలకదైన స్వల్పసరకుల నిది వరకే తక్కువ ధరలలో విక్రయించుకొనియున్నారు.

రాజధాని సభలు.

శ్రీ బ్రిటీషు సామ్రాజ్య విజయమునుగురించియు అంగ్ల పరిపాలనా లాభములనుగురించియు మహారాజ శ్రీ శ్రీరాజా మా జవీందరాజీ వారి భవనమున మేనేజరువారగు గాడే పల్లి సుబ్బయ్యపంతులుగారివలన రెండు మీటింగులు జరుపబడెను. మేనేజరుగారును మామూలు పాదాస్థురగారును మాదిరాజు జానకి రామయ్యపంతులుగారును మృదు మధుర తైలిని సుపస్థనించిరి.

నరసాపురం వార్తలు.

[ఒక విలేఖరుని యొద్దనుండి]

కాలమానస్థితి.

నరసాపురం ఆక్టోబరు 11:—ఇప్పుటివర్షములు మరియెక్కు ఎండలు మెండుగా కాయుచున్నప్పటికి తల్లవారకట్ల కొంచెము చలిగాలి ప్రారంభించి చలివేయుచున్నది.

నరసాపురం ప్రేమనరీసము మేజస్ట్రేటు

శ్రీకామరాజు నెలకటప్పయ్య పంతులుగారు ప్రేమనరీ సముమేజస్ట్రేటుగా వచ్చినదిమొదలు మా గ్రామమందు పొగగు పోతులు కుక్కినచేసువలె నుండిరి వెనుకటి ప్రతికయందు ప్రచురింపబడియున్నది. వీరు కేసులలో న్యాయముచేయుచు ముక్కుకునూటిగా పోవువారుగాని వీరువారు చెప్పెడి మాటలను విశేషముగాకారు. ఎంత చిక్కుకేసు అయినను త్వరితములో న్యాయమును కనుగొనువారిలో వీరిొకరు. ప్రజలందరికిని బహుమంచివారని భావలిగాంచివారు.

తాలూకాబోరు మీటింగు.

ఈ నెల 12వ తారీఖున నరసాపురం తాలూకాబోరు మీటింగుకు హాజరయిన శ్రీభీమవరం తిహాసీలుదారు జేమూరి సుందరలక్ష్మి నరిసింహారావు పంతులుగారికి గుడివాడ డిప్యూటీ కలెక్టరు అయినట్లు తెల్లిగ్రాము వచ్చినది.

తాలూకా శిరస్టాదారు.

నరసాపురం తాలూకా శిరస్టాదారు శ్రీపాదమంగళగిరి కాశ్రిగారి సన్నెకమను రద్దుచేసినట్లు ఆదర్శ వచ్చినది. వీరికి మూడు మాసములు మెడికలు లీవు కాంక్షను అయినట్లు చెప్పె చున్నారు.

నరసాపురం యునైటెడ్డు సర్వీసుకలబ్బు

ఎత్తి వేయబడిన చలివేంద్ర మెడ్డు యీ సర్వీసుకలబ్బుకు రీడింగురూముగా ఇయ్యబడినది. ఈకోజుననే న్యాయుపేక్ష తోను, కుర్చీలతోను అలంకరించబడినది.

టయిలరు హైస్కూలు.

శ్రీ అంబరుకా నాజయరామారావు పంతులుగారు మా గ్రామము టయిలరు హైస్కూలుకు హెడ్డుమాస్టరుగా వచ్చిన లగాయతు విద్యార్థులులేనిపోని జోక్యములను కలగచేసి కొనక కడత్రస్తతో పాఠములను చదివి పరీక్షలయందు తప్పకుండ కృతార్థులగుచున్నందుకు, మాస్టరులకు జీతము హెచ్చించినందులకు మామూలు కమిటీవారికిని హెడ్డుమాస్టరుగారికిని మావందనములు సల్పుచున్నాము.

బజారుధరలు.

ఇచ్చట బజారుధరలు బ్రతికడుపుగాయక మయినది. పాలవర్షా 0-5-0 తేక 0-6-0. అమ్మినది యశ్వగుడ దప్పి 0-11-0 లకు అమ్ముచున్నారు. ఇంతధరలు అమ్మెనువారలను కనుగొనెనువారు లేరు.

తునివార్తలు

[ఒక విలేఖరునియొద్దనుండి]

కాలస్థితి.

తుని ఆక్టోబరు 7:—తేవులేవన వర్షములుకురికి కురిసి, చాలచాలనిపించి మరలయూదుకోజులనుండి యెప్పటియటుల నెండలుమెండుగానున్నవి. వరిచేలు మిక్కిలిచక్కగానున్నవి. ఇక నొకటిరెండు వర్షములున్న పూర్వపంటలు పండునని రైతులు సంబరపడుచున్నారు.

వేటలు మెంటును బంతియాట పండుములు.

శ్రీకనకరాజ మిహారయలు బంతియాటలు మరల నీ యేడు 1వతేదీని ప్రారంభమైనవి. ఈసంవత్సరము 20టీమాలు వచ్చినవి. నిన్న ఆవలసిన ఆరుటీములకు రాకుంటేములు హాజరు లేదు. అదిన టీములలో, వెద్దాపురంమూలుటీము, రాజమండ్రి ఆర్ట్సుకాలేజీటీము, ఫ్రెండ్సుయూనియను రాజమండ్రిటీము, యస్. వి. డ్రామటిక్సు ములగపాకటీము జయముగాంచివి. ఈకోజున యంగులెమ్మ, ఏ. రాజమండ్రిటీము, చిత్రాడ పెండుకలబ్బుటీము, అరండలపేట క్రెస్టియనుటీము నిరుటి సంవత్సరము కప్పగల్గిన మార్సింగుస్టాను వైజాగటీము జయముగాంచివి. మార్సింగుస్టానుకు ఎత్తెట్టు ములగపాక బాగుగ ఆడినది. చూపణులెండుతో మెడల నిటునటులైప్పును ఆట ముగించువరకు సైయించిరి. ఇంక మూడురోజులియాటలు జరుగును. మారునికి యీపాటి అదృష్టము గల్గుటయు నీనాల్గు దినములు కొంచెము సుదడిగనుండుటయు మావెంకట్రావు గారియొక్క యభివృద్ధి చమత్కృతిగాని వేరుగాదు.

హైస్కూలు డిటేటింగు సానైటి.

కడచిననెల 29, 30 తేదీలను, ఈనెల 1 తేదీని మొదటి సర్కిల్ పాఠశాలా ప్రధాన పరీక్షకు లగు రావుబహదూరు ఏ. సి. ప్రభాకర్ పాఠశాల్యర్ బి. యె. యస్. యస్. యె. గారు శ్రీతునిరాజువారి హైస్కూలును పరీక్షించిరి. అమ్మాయిలోని డిటేటింగుసానైటి సాంవత్సరి కోల్పోవసందర్భమున శ్రీఅయ్యలవారిని సభాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనిరి. సభ సామంతులము ప్రారంభమయ్యెను. కార్యదర్శి గారు ముందుగ గడచిన సంవత్సరపు రిపోర్టునుచదివిరి. పిమ్మట మల్లంపల్లి పీకభద్రరావు బి. యె. గారు దార్శనని చరితమును నాంగ్లేయభాషను ఉపన్యాసముగావించిరి. తదనంతరము సాంఘికములో నిరువురుబాలురు “లేడీస్ పిటిషన్”, “డిస్సర్వేషన్ ఆఫ్ నోరొస్ట్రాసిగ్”, అనునపుస్తకములను రెండు కథాభాగములను

బదిర్పించిరి. తదుపరి రావుబహదూరు శ్రీమత్కొండవూరి వీరేశలింగంపంతులువారిచే రచియింపబడిన హరిశ్చంద్రనాటకంబు: నిర్దేశపథమున ప్రధమాంకంబును, హూణుకాలిదాస విగదా: కినుడగు మేన్సుపియర్ మహాకవి విగచితముగు “చుర్రెంటు ఆఫ్ వేరిసు” అను నాటకరాజంబున “ట్రువల్ సీసు” అనురంజమును సభాధ్యక్షులకును ఉభయభాషా వేదులగు ద్రవ్యలక్ష్మను నాహ్లాద జనకంబుగ నీసాంఘికముచే బదర్పింపబడి వారిచే కొనియాడబడినది. అనంతరము సభాసామంతులగు శ్రీఅయ్యలవారు సమాజవ్యవస్థను వాగ్దేరులు లుప్పలిల్ల శ్రీతుని రాజువారి హైస్కూలు ప్రారంభదశయందు తాముదాని నిరస్తాపనకు పాటుపడి యుపకారము గావించిన వారగుటకు, వైశివానధ్యయందుగాంచిన యీ హైస్కూల్ వాలికకు, దశవత్సరప్రాయమైయుద్దుముచ్చటల వాసిగాంచుచునుటకుజూచి మిగుల యానందించిరి. దానిసాపకులును, పోషకులునుగు శ్రీరాజనత్తవాయవేంకట సుబ్బద్రయ్యయ్య జగపతి బహద్దరు జవీందరాజీ తాలూకా కోతాంకవైరావారికి గల విద్యాభిమానమును, పాఠశాలా పోషణులవారికిగల విశేషచేదార్ద్ర శ్రద్ధాశలనుగూర్చియు మిక్కిలి కొనియాడిరి. ఈసందర్భమున పాఠశాలయందలి వీధిబాలుర కనేకవిధముల సహాయములు గావించుచున్న శ్రీవదలి బంగారమ్మగారి యాదార్ద్రమునుగూడ మిగులకొనియాడిరి సాంఘికము నాటకాభివృద్ధి నంబుల మిక్కిలి యామోదించి తమ యత్నానందము నందించిరి.

జూబులు

I రాజమండ్రి షేర్లిట్టియర్లు

అయ్య, ఈనెల 7 వతేదీ ప్రతీకయంకాక పాటసారిరాజమండ్రి షేర్లిట్టియర్లు గురించి ముద్రించినజాబు చదివితిని. అందు వ్రాసిన సంగతులన్నియు, సర్వాబద్ధములు. అదినమున షేర్లిట్టియరులంగన్న పాటసారులలో నేనొకడను. అందు రాజోలుతాలూకా తహశీలుదారుగారు మొదలయిన ఉద్యోగీయులు గూడనుండిరి. అదినమునగాలి వానవచ్చినట్లు అవ్యాసమునం చేయుచున్నది. అట్టిసమయమున స్త్రీమరుకు అహానుగలగలకుండ లంగరువేయుట విధానము. కాన మున్నదిమిషముల వ్యంగతము వియెత్తరము లెట్లు లంగరువేసిరి. గాలివాన తగ్గిన పిమ్మట బయలుదేరి ఆరుగం లన్న గరు రాజమండ్రి సుగ్రీతముగాచేరి ప్రయాణికుల కేమి:ను నహాని తేరుండస్త్రీ సుగుండె దిండిరి. ఈసంగతి స్త్రీసుగమీదనమ్మ అధికారు లెగియేయున్నారు. కనుక, డిస్ట్రిబ్యుటర్లవారు తాలూకాబోర్డు వారును నీసంగతులకుడ మాడచేయున్నాము.

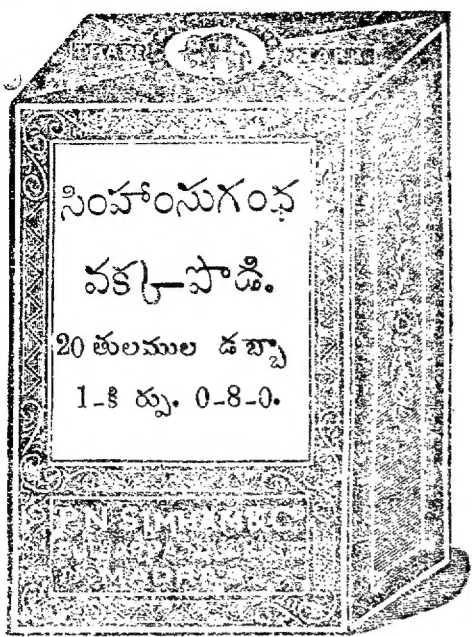
మరియొక బౌలసారి.

II

జూపేట వారి కష్టములు.

అయ్య, అనంతపురము “టౌక్ ఎన్వైజ్మెంట్”ను జార్జి పేట యనిపేరు. ప్రాంతినగరము చాల యరుకుగ నుండుటచే మృనిసి పలు వారీపేటను నిర్మించిరి. ఈ ప్రాంతము చాల రహస్యముగ నుండుటచే గాక యాలోగ్యకరముగ గూడ నున్నది. కవుడి పేటలో స్థలములన్నియు జనులు కొన్నారుగాని యింకకట్టి కాపురమున్నవారు చాల తక్కువ. మొత్తము విద 10, 15 కన్న హెచ్చులేరు. ప్రారంభించియుప్రదే మూడేండ్లు మీరినవి. ఇక నెన్నేండ్లగునో! ఈ యాలస్య మనవసు నిరుత్సాహమున కును కారణము లేకపోలేదు. ఇచ్చటి సౌకర్యములు రెండు. మంచినీళ్లు, కుభ్రమైనగాలి, మునీశ్వరులయి:నో నీరంధితోనే తృప్తికొందురేమోగాని ప్రాకృతికవలక మరొకొన్ని యను కూలములుగూడ సత్యావశ్యకము. నగరమునకిది మైలునకు మించియుండును. ఏ అగ్నిపుడక లేకున్నను మైలు నరదూరము పాకియ రావలసియుండును. ఉన్న మ్యామాచుట్టు. వేరొకటి చాల దూరము నీళ్లు, బురద నీవని రోడ్లు చేయకలెనని యను కొనిరటగాని. ఇంకా కాణము:నో మల్లపునన్నము లేదుయు జరుగుటలేదు. పోస్తాఫీసు లేకున్నను కుదకొక “తెలిక వాట్సు” గూడ సమీపమునలేదు. పాలు మెగుల ట్రామును తెలచు కొన్న మరింత కష్టమనిండును. గాలివేళల నంటిరిచిన మనులె మరియొక్కటి. సమయమునకు హాస్పిటలు చాల దూరము. జనమింకిని నిండనికారణమున నాదాయము లేదని మృనిసిపలువారు నోడ్డు దీపములు మొదలగు వానివై మిగుల త్రోవ నూపలేకన్నాను. జనులు చేసినది యి: సాంస్కృతికములు కలుగవు. ఈ సౌకర్యములు లేవని జనులుచేరగు. “నెండ్లికాని నో పిచ్చిరకలదు, వచ్చినదలనిది నెండ్లి కావేరకు.” అను సామెత సరిపోయినది. ఈ కన్యవహర మెపుడుతీరునో తెలియ కున్నది. ఇది యిట్లుండ తెగువచేసి యిందుకాపురము చేరి యున్న మాకు కొందరకు కష్టములు తప్పనివై యున్నవి. ఈ క్రొత్తనగర మెప్పుడు వాగుపడునో, యెప్పుడే సౌకర్యములు కలుగునో, ఎన్నడయ్యాకష్టములు తీరనో, కేరయ గన్నది.

ఒక పురవాసి.

సింహాంసుగంధ

వక్క-పాడి.

20 తులముల డబ్బా

1-కి రు. 0-8-0.

పి. ఎస్. సింహాం. అందు కంపెనీ,
26 ఆదిత్యపురా మార్కెట్ వీధి, మద్రాసు.

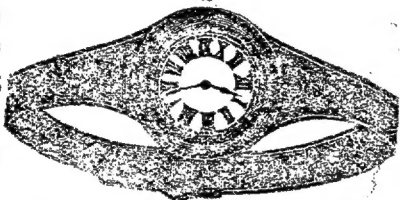
నిక్కలు వెండి హంటింగ్ గడియారము.

ఈ గడియారము బహువర్ణియ
ను సుందరమయిన పనితరముగలదిన్ని
మేలైన సామానులతో చేయబడినది.
వైమాత్యగల హంటింగ్ గడియారము
తెరవలసినయెడల దీనితలలో స్ప్రింగు
(పీలు) ఉంచుచున్నది. వాటిని అది
మీన అవియే తెరచుకొనును. తర్వాత
గంటజూచుకొని ఆమాత్రమ మూసి
అదిమిన మూసుకొనును. వెల 5-0-0

నిక్కల్ వెండి లేటీసు రిస్సు వాచి.

శ్రీబ్రహ్మ, పురు
షులను చేతిలో
కట్టుకొనుటకు ఉప
యోగముగ నిక్క
ల్ వెండితో చేయ
బడినది.

నిక్కల్ వెండి లేటీసు రిస్సు వాచి. ధర రు. 3-8-0.
వెండిగడియారము. ధర 4-8-0.

విక్టోరియా వాచ్ కంపెనీ, సాకారుపేటపొట్టు, మద్రాసు.

శ్రీకాళహస్తి సూహృత్త్యము.

రెండవ కూర్పు.

“స్తుతమతియైన యాంధ్రకవి ధూర్జటి పల్లెల కల్లు
గల్గెనీ, యతులిత మాధురీ సుహృత్ యని శ్రీకృష్ణదేవ రాయ
లచే క్లాభింపం బడినది. ఇప్పుడు రెండవకూర్పు చక్కగ ఈ
రించి వెద్దయత్తుములతో ఆంధ్రవాల్మీకి రామాయణమును
సుభద్రావిజయ నాటకమువలె ముద్రింపం బడినది. ఆంధ్ర
వాల్మీకి రామాయణ కృతికర్తలగు బ్ర. శ్రీ. వావిలికొలక
సుబ్బరావుగారు వ్రాసిన టీకయు దీనికే జేర్చబడినది. ఇంక
శ్రీ కాళహస్తి శ్రీశృంగిపట్టము గలదు.

సగము కాళికో వెల 1-0-0 పూర్తికాళికో 1-4-0

అటు ప్రతులొక్కసారి కొనువారికి 1-0-0 కు 0-4-0 ల
వంతు త్రోసివేయును. పలినవారు.

శ్రీ రామజయమందిరము.

తిరువల్లి క్కేణి, మద్రాసు అని వ్రాయవలయును.

ఈ ముసుకు కలిగించుట, ఉడికించుట అన్ని రకముల
“స్త్రావు”లకును మద్రాసు రాజధానిలో అన్ని కంపెనీలకన్న
మాకంపెనీ గొప్పదియు, నమ్మకమయినదియు నయ్యున్నది
ఇది మాకు ముఖ్యమయిన పనియగుటవలననే మాభాతాదారు
లకు విక్రీయి స్వల్పభరలకు మేము యివ్వగలిగియున్నాము.
సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరిలను

నె 100 (detachable) (కబ్బముగల, కప్పుము లేని) 2 బర్నరులు సహ యివ్వబడును. ఈయన తెలియదినకు నట్టి యువోగియు లకు కడు ముఖ్యము. టిక్ వెట్ట సహ 6	గమనింపును.	నె 11 (detachable) చాలా బలిష్ఠమయి నది. ఎక్కువకాలం పనిచేయ గలిగినది. మి క్కీ-లి పొగడ్డ గన్నది. టిక్ వెట్ట సహ వెల రు. 9-8-0
--	------------	---

నె 45, 48 రు సూర్యముగా తయారుచేయబడినవి.
నె 11 రు మార్బి గానుండును. టిక్ వెట్ట సహ వెల రు 8.

నె 200 పాకెట్ ట్రావ్ చిన్నదియు కేయి ఇముడుపు
గలదియు. టిక్ వెట్ట సహ వెల రు. 5-8-0

కె. ఎస్. పి. వీ. 189/18 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

రక్తకులను ప్రత్యేకపుధరలు యివ్వబడును.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సొమ్ము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలుగల సీసారు. 2-0-0

పోస్టుఖర్చులువగయరా ప్రత్యేకము.

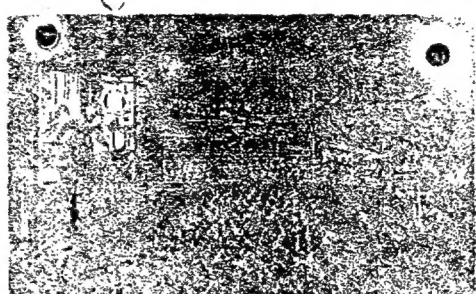
నమ్మకముగలవ మందులు యింకను కలవు.

కేటాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో,

వీలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

ద్రవ్యమంత్రుడగుటకు మార్గము.

మహాదేవ 600 లు ఖర్చు పెట్టినయెడల ఒక కాక్
బడిపోవు మేషీను ఒక ప్రవర్తనమునకు సరిపడే ఫీటుములు
కొనగలరు. వాటితో మేషీను ఆర్థించగలరు. అసంగతు
లన్ని మావద్ద మేషీను కొనువారికి ఒక పూటలో ఉచితముగా
జేర్చబడును. త్వరగా భాగ్యవంతు లగుటకు యంతమింపిన
మృత్యుమార్గము మరలేదు. పూరానంగతులగుల క్యాటలాగును
మాచిన కరువాత మీకే తెలియగలదు అలాగించకండి.
త్వరపడండి. కార్ నేషన్ బయోస్కోప్ కంపెనీ,
హబ్బాళి :—121, పెద్దవీధి తిరువల్లి క్కేణి, (మద్రాసు)
వ్రాంది :—ఉర్లాం. గంజాం జిల్లా.

ఈపంచలు కొనువారికి వీటితో పంచ 1-కి ఆర్థిలాభా
టమున కొరవైన కొండ్రడ ప్రలాపము అను నూతన గ్రంథ
మొకటి కూడా ఇవాముగ పంపబడును.

మంచిపనుచుము! దేవదేవి కర్పపడినవి!! మొకదొరకవు!!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్పపడినందున
ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకులారా! కృంగారమున్న
నాగరికతయున్న గలమేలైన అసలే
పట్టుపంచలు పండుగననుమల అనం
దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది
సో మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే
యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ
ఆకుపచ్చ, రోజా, మేళువర్నం
ఇత్యాదిరంగులు గలవు. క్లాఫునీయమైనట్టివి. త్వరపడుడు.
గి. మూరసిడివిన్ని 24 మూర పెద్దబుగల పట్టుపంచ 1-కి 2-0-0
పంచ 1-కి తలసాలభ ర్చులు ... 0-4-0
డిబీ రెండుపంచలు కొనువారికి తలసాలభ ర్చులు ఇనాం.

టి. సీతారావు మొదలియార్,
3, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లి క్కేణి, మద్రాస్.

గ్లోబ్ కంపెనీవారి బొటనప్రవేలి ముద్రపెట్టెలు.

చాలా ప్రసిద్ధిగాంచినవి. వందల
వందల విక్రయము. వెల పెట్టె 1-కి
రు 1-4-0 పోస్టుఖర్చు వేరు ప్రాంమిసు
నోట్లు మొదలగువాటిమీద నిశానిదార్ల
చే ప్రేమిముద్ర వేయటం సర్వత్ర ఆదలం
బించుచున్నాము. వర్తకులు, ప్రింట్ డ్లర్లు,
యినాందార్లు మున్నగు వారికి మిగుల
ఉపయోగము.

గ్లోబ్ కంపెనీ, గుంటూరు.

పండ్లపొడి :—పంటనుష్కలకు దివ్యోష్ణధము.

సువాసనగలి ఉండును. డబ్బీ 1-కి-వెల 0-2-0.

అమృతాంజనము డిబో పొద్దు పొద్దు

పోస్టేజీ సహ ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మాలినియును.

ఒకవిచిత్రమైన కథ—చదువుటచే
మానసోల్లాసము కలుగ జేయుటయే
గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన
స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను
అందుచెలిపి యున్నాము. కోరువారికి
ఉచితముగా పంపబడును.

జాగ్రహేయక తక్షణమే వ్రాయుడు.

రైడ్యకాశ్రీ మణికోకర్ గోవిందజి.

ఆలెంక నిగ్రహ బౌద్ధధారయము.

22, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

వజ్రగుళికలు.

దీని వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్త
పుష్టియు, నరపటుత్వమును కారణములు. రక్తపు
ష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము
బహిరంగ శరీరవ్యాయామమువలనను, జీర్ణోద్రి
యత్వమువలనను గలుగును. వ్యభిచారము, సుఖ
రోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండు
టయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయును. దీనివలన
శుక్లనష్టము, స్థలనష్టము, శక్తిలేకుండుట, అగ్ని
మాండ్యము, భయము, కంపము, చురుకుదనము
లేకుండుట మొదలగునవి గలుగును. వైజబ్బులకు
వజ్రగుళికలు ప్రజాయుధమువంటివి.

మూలశంకకు త్రైలము.

డబ్బీ 1-కి వెల రు. 0-12-0

మూలశంకవలన ఆసనముదగ్గర చర్మము
లావుబారి క్రమముగ చిన్నచిన్న మొలలు ఏర్ప
డును. ఇదిపైత్యకోశపు మందతవలన (Torpid liver,
గలుగును అతికాక, బడలిక, విశేషకాలము ఒక
చోట కూర్చుండుట, మలావరోధమువలన బహి
ర్దేహమునకు పోయినపుడును ఇతర సమయములం
దును రక్తముపడును. విషవక కొంతకాలమువా
డిన మూలశంకరోగము తగ్గగలదు.

కఫహరి

సీసా 1-కి రు. 1-0-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏ
ర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. 1. శ్లేత్వము వలన
ఏర్పడుదగ్గు, 2. శీతకాలమునప్రబలింతు దగ్గు, 3.
శ్వాసకోశముల నూత్ననాశములందు ఏర్పడుదగ్గు.
4. ఉబ్బనము, 5. శ్చయదగ్గు. దగ్గుకునేవించవలసిన
మందు దగ్గువిధమునుబట్టియుండును. శ్వాస పిల్లి
కూతలు ఎగిరోష్ణ ఆయాసము మొదలగు కఫరో
గములు శ్వాసకోశముల నూత్ననాశములయందు
ఏర్పడు బొగ్గుపులుసువాయువు త్వరలో ప్రాణవా
యపునకు మారనందున కలుగును. కఫరోగములు
మేహకారకమునబుట్టి శరీరమున బలహీనత చేర్చి
డినకొలది వృద్ధిజెందును. దగ్గుగలప్రతివారు దీనిని
వెంటనేంచుకొనుటమంచిది.

గజికి త్రైలము.

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-3-0 వి. పి. సహా 0-7-0.

గజ్జ, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్య
ముగ చిన్నపిల్లలకు విశేషభాధను గలిగించుచు
న్నది. ఈత్రైలమును నాలుగుపూటలురాచిన తప్పక
పనిజేయును.

అమృతాంజనం డిబో, 109, ప్రేరి కోడ్లు, బంబాయి.
9, జహంగీరువీధి, చెన్నై జిల్లా.